

SELVITYS KUVATAITEILIJOIDEN PALKOISTA JA PALKKIOISTA

Tiedonkeruu ja kysely:
Suomen Taiteilijaseura ja TAKU ry
Aineiston raakapurku: Jari Pekkinen / Infontain
Aineiston analyysi, tulosten visualisointi ja yhteenveto:
Katri Salmenoja

SELVITYKSEN TAUSTA

TULOKSISTA YLEISESTI

KYSELYYN VASTANNEIDEN TAUSTATIEDOT

TOIMINTA KUVATAIDEALAN ERI TEHTÄVISSÄ

- ASIANTUNTIJATEHTÄVÄT**
- OPETUSTEHTÄVÄT**
- TAITEELLISET TEHTÄVÄT**
- TAIDENÄYTTELYIHIN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT**
- JULKISEN TAITEEN TEHTÄVÄT**
- MUUT ALAN TEHTÄVÄT**

SELVITYKSEN TAUSTA

Selvityksen taustalla on Suomen Taiteilijaseuran ja Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry:n toteuttama kysely, jonka avulla selvitettiin ammattikuvataiteilijoiden korvauskäytäntöjä, palkkoja ja palkkiota kuvataiteeseen liittyvistä työtehtävistä.

Kilpailulainsäädännön rajoitukset ovat estäneet taiteilijajärjestöjä antamasta hinnoitteluun vaikuttavia minimipalkkiosuosituksia. Selvityksen tavoitteena oli koota tilastotietoa, jota kuvataiteilijat voisivat hyödyntää apuna oman työnsä hinnoittelussa. Kyselyn ulkopuolelle jätettiin tarkoituksellisesti apurahatyöskentely tai oma taiteellinen työ.

Kyselyssä kerättiin tietoa vastaajien taustoista, työtehtävistä, eri työtehtäviin käytetystä ajasta sekä työstä saaduista korvauksista viimeisen vuoden aikana.

Sähköinen kysely avattiin julkisena linkkinä syyskuussa 2019, ja siihen vastasi yhteensä **107** kuvataiteilijaa.

TAUSTATIEDOT

Jäsenyys taidealan järjestöissä ja ammattiliitoissa

Toimintavuodet kuvataiteilijana

Koulutustaso (korkein suoritettu tutkinto)

Sukupuoli

Ensisijainen työskentelysijainti (pk-seutu / muu Suomi)

TYÖTEHTÄVÄT

Asiantuntijatehtävät

Opetustehtävät

Taiteelliset tehtävät

Taidenäyttelyihin liittyvät tehtävät

Julkisen taiteen tehtävät

TYÖTEHTÄVÄÄN KÄYTETTY AIKA / TYÖSTÄ SAATU KORVAUS

Työhön käytetty aika (h)

Työstä maksettu korvaus (€)

Korvauksen maksutapa (palkka, palkkio, muu)

Oliko työstä kirjallinen sopimus

Noudatettiinko työssä työehtosopimusta

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan yksittäisten työtehtävien, keikkojen tai työsuhteiden tietoja, tai keskimääräisiä arviota niistä. Vastausten joukosta löytyy näin ollen sekä työsuhteisista -, freelancer - että keikkatöitä.

Työaikojen ja korvauksien ilmoitustavassa oli vastaajien kesken jonkin verran vaihtelua. Työtehtävästä riippuen osa taiteilijoista ilmoitti osan korvauksista tuntipalkkoina, osan kertakorvauksina ja osan yhteenlaskettuina kokonaispalkkioina. Myös työaikojen suhteen vastauksissa jäi usein epäselväksi se, millä ajanjaksolla työtä oli tehty. Lukuja ei edellä mainituista syistä voi aina suoraan verrata keskenään. Analyysin ja tulosten esittämisen tukena on siksi paikoin hyödynnetty vastauksista laskettavissa tai pääteltävissä olevia arvoja.

Vaikka selvityksessä esitetyt luvut ovat kaiken kaikkiaan suuntaa antavia, valottavat ne alan korvauskäytäntöjä ja tekevät näkyväksi niissä ilmeneviä puutteita ja epäkohtia.

TULOKSISTA YLEISESTI

- Selvitys tuo esiin kuvataiteilijoiden työkuvan moninaisuuden ja hajanaisuuden, suuren vaihtelun korvauksissa sekä epävakaa aseman työmarkkinoilla.
- Korvauksetonta työtä tehdään alalla paljon.
- Alalla on paljon "näkyvätöntä" työtä, josta ei makseta erikseen tai jota ei kirjata työtunneiksi.
- Sopimuskäytännöt ovat alalla melko jäsentymättömiä.
- Alalla on tarve (minimi)palkka-/palkkiosuosituksille, joihin taiteilijat voisivat vedota sopimuksia tehdessään.

KYSELYYN VASTANNEIDEN TAUSTATIEDOT

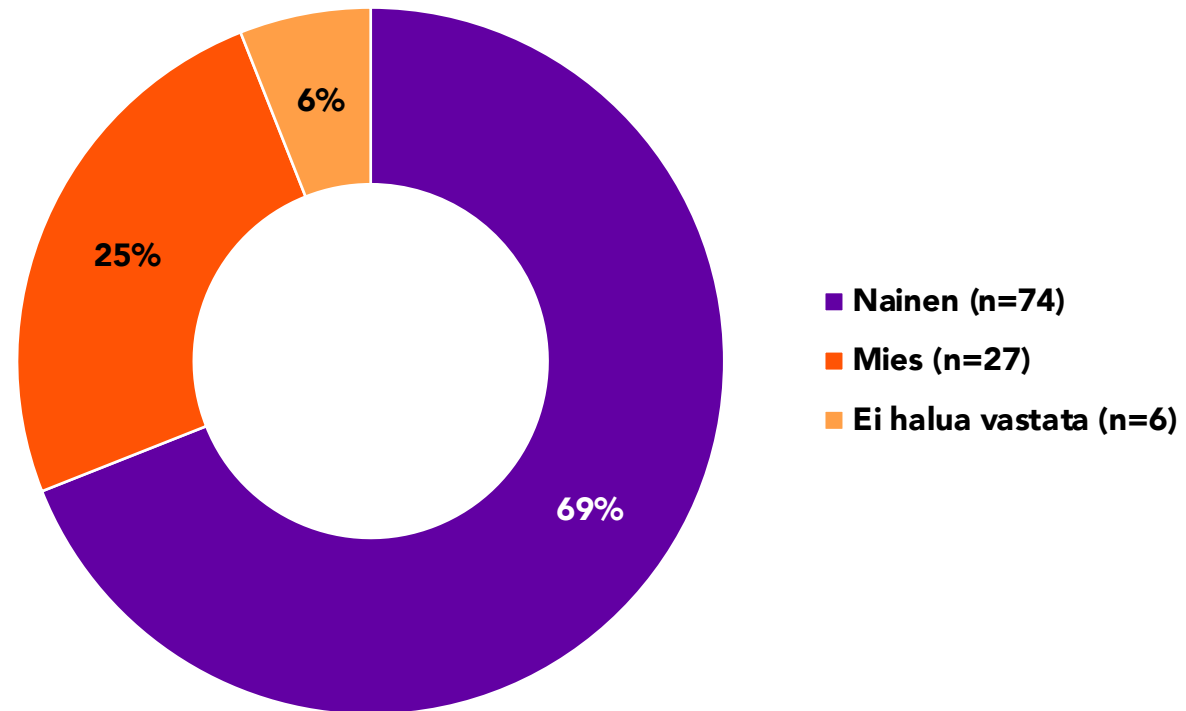
Kyselyyn vastanneista taiteilijoista yhteensä 69 prosenttia on naisia.

Ensisijaisesti pääkaupunkiseudulla työskentelee 40 prosenttia vastaajista.

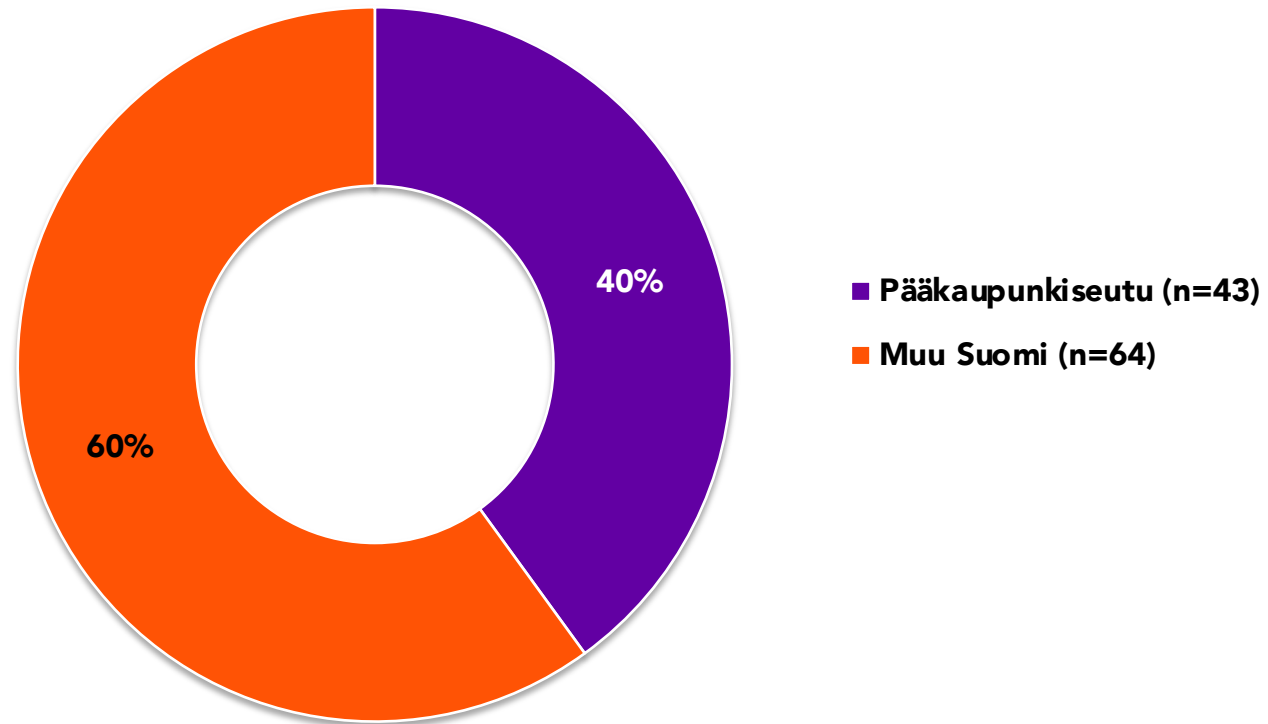
Valtaosa kyselyyn vastanneista (77 %) on toiminut kuvataiteilijana vähintään 10 vuotta, lähes puolet (46 %) yli 20 vuotta.

Kyselyyn vastanneet ovat suurelta osin (86 %) korkeasti koulutettuja. Ylemmän korkeakoulututkinnon on suorittanut (tohtoritutkinnot mukaan lukien) yli puolet vastaajista.

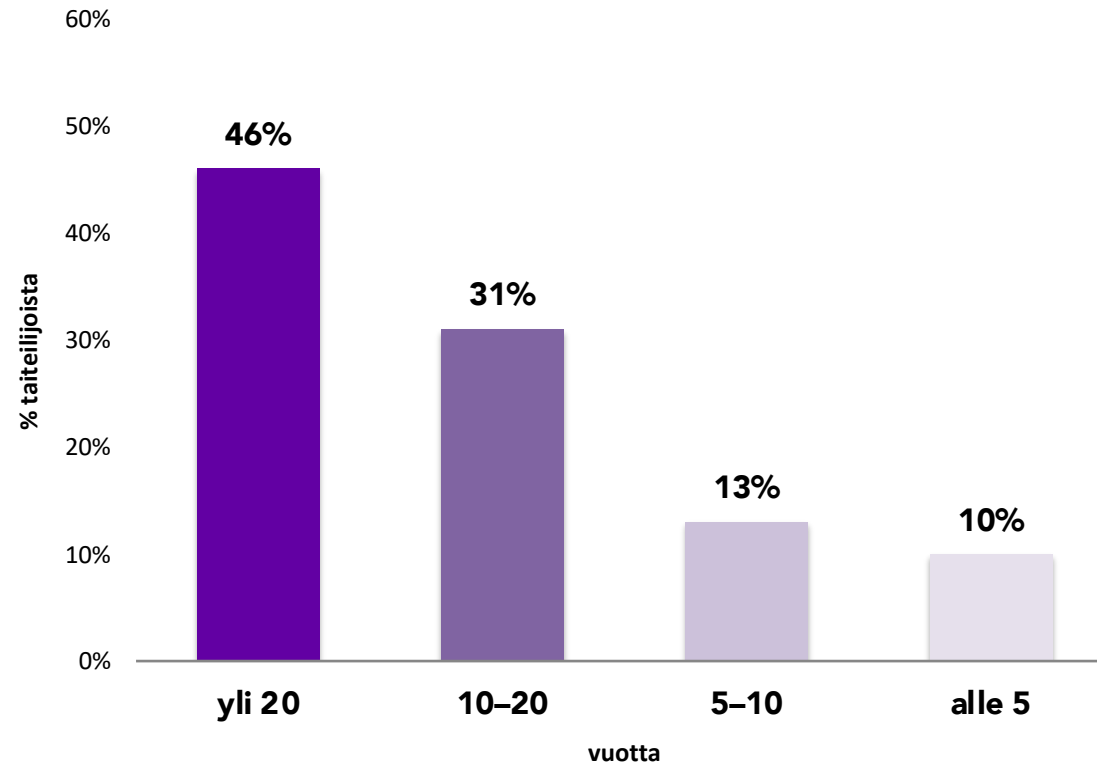
Kyselyyn vastanneiden taiteilijoiden sukupuoli, % (n=107).

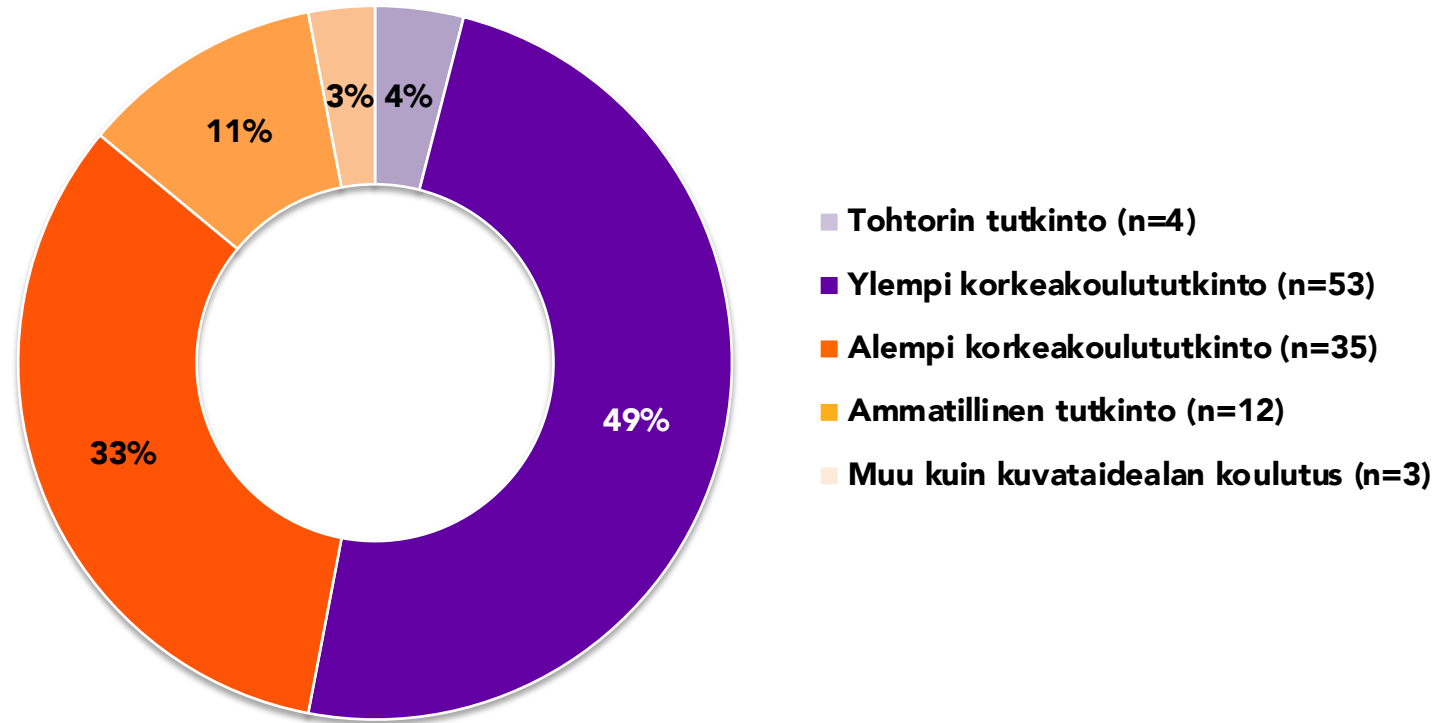
Kyselyyn vastanneiden taiteilijoiden ensisijainen työskentelysijainti, % (n=107).

Kyselyyn vastanneiden taiteilijoiden toimintavuodet kuvataiteilijana, % (n=107).

Kyselyyn vastanneiden taiteilijoiden koulutustausta, % (n=107).

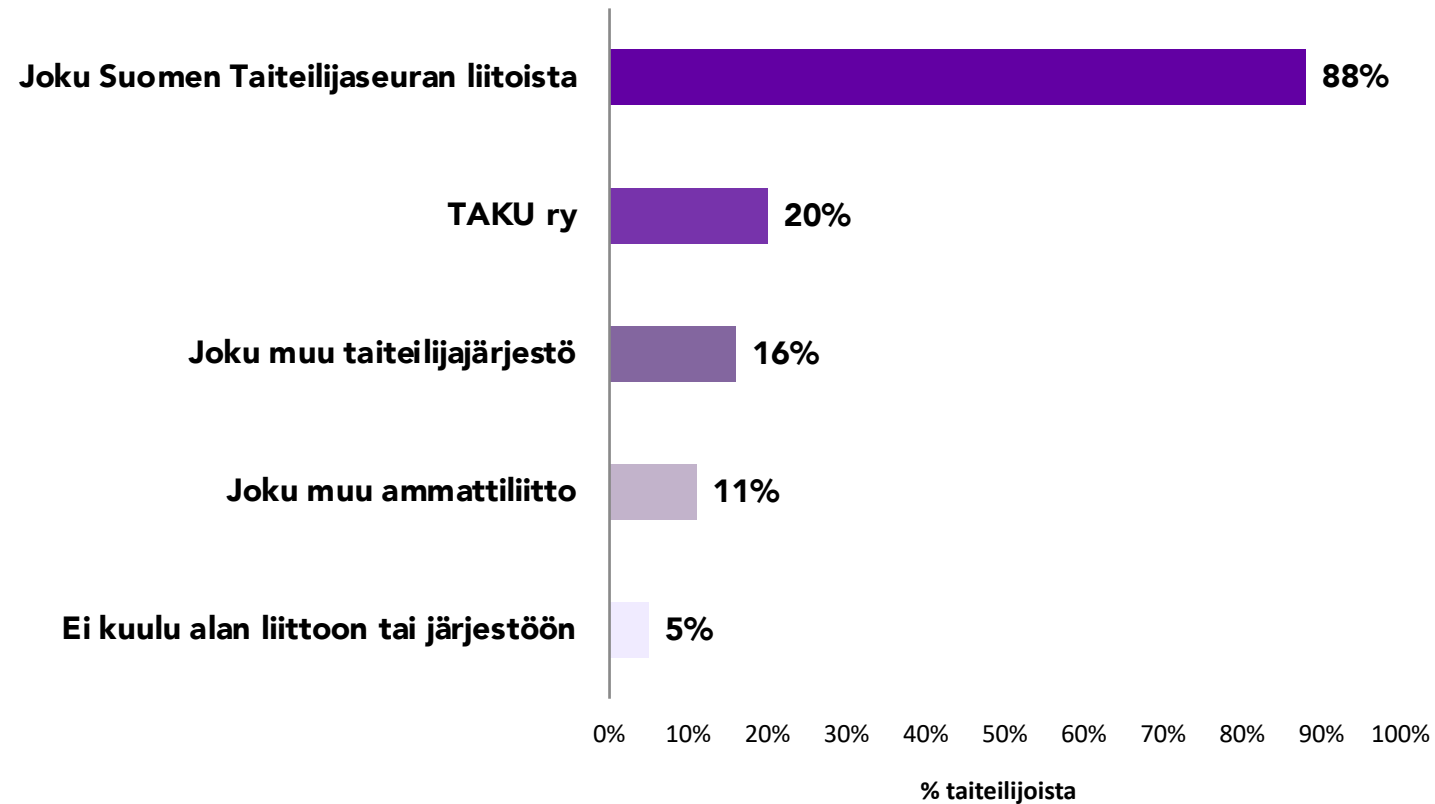

Suurin osa (88 %) kyselyyn vastanneista kuuluu johonkin Suomen Taitelijaseuran liitoista. Osa vastaajista on jäsenenä useammassa eri ammattijärjestössä- tai liitossa.

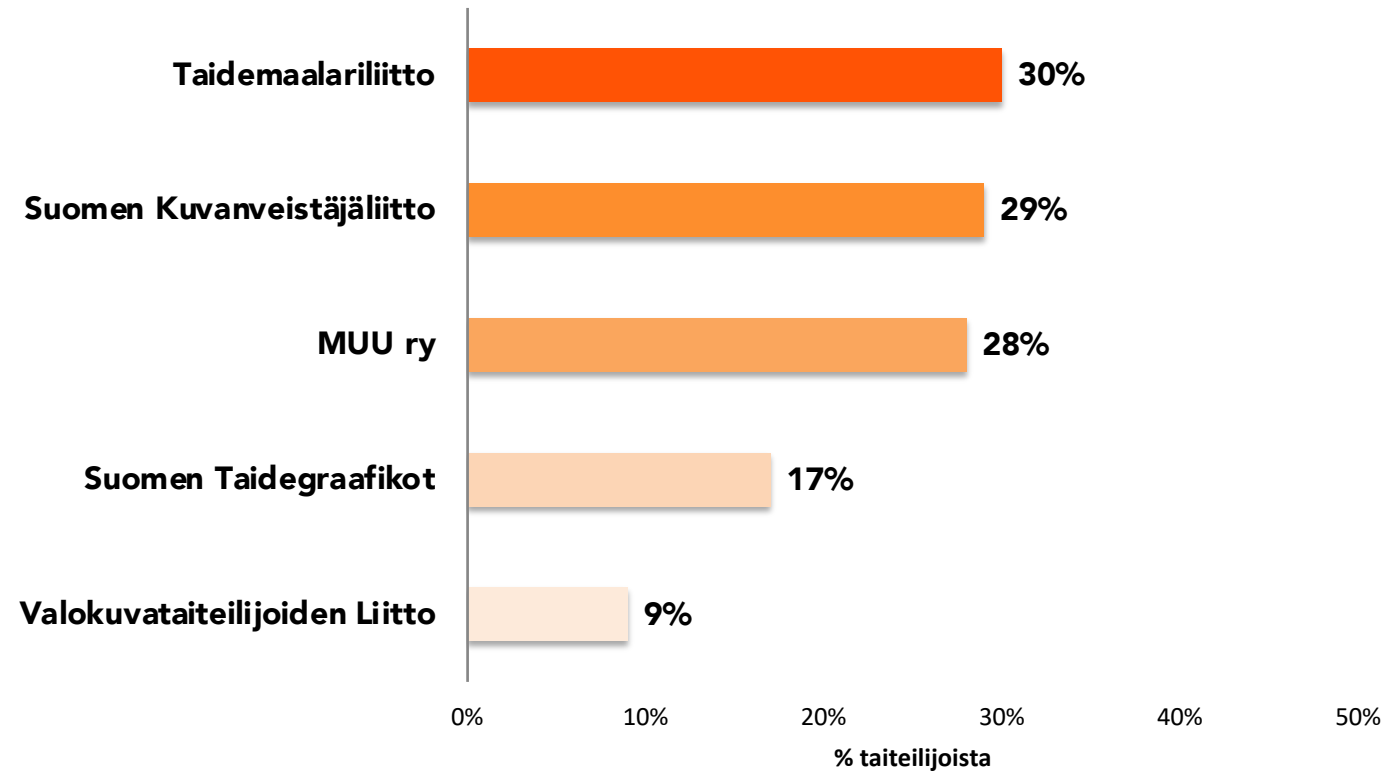
Suomen Taiteilijaseuran liitoista yleisimpiä olivat Taidemaalariiliitto, Suomen Kuvanveistäjäliitto ja MUU ry.

Kyselyyn vastanneiden taiteilijoiden jäsenyys alan liitoissa tai järjestöissä, % (n=107).

Kyselyyn vastanneiden taiteilijoiden jäsenyys Suomen Taiteilijaseuran liitoissa, % (n=94).

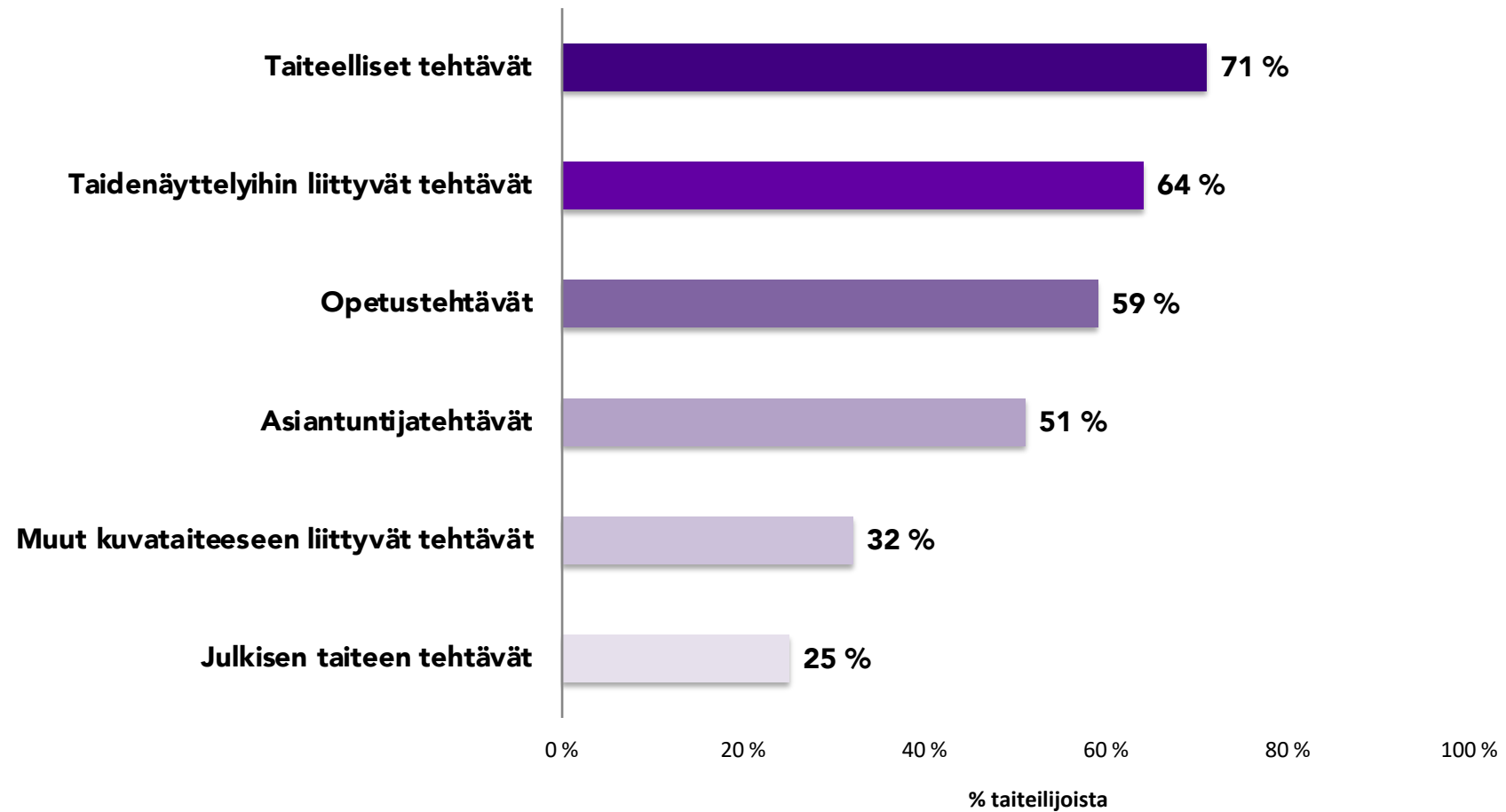

TOIMINTA KUVATAIDEALAN TEHTÄVISSÄ

Kuvataiteilijat työskentelivät viimeisen vuoden aikana useissa eri taidealan tehtävissä, joiden limittyminen keskenään oli yleistä.

Taiteellisia tehtäviä tehtiin yleisimmin (yhteensä 71 % taiteilijoista). Myös taidenäyttelyihin liittyvät tehtävät, opetustehtävät ja asiantuntijatehtävät olivat yleisiä, kutakin näistä teki vähintään yli puolet taiteilijoista.

Taiteilijoiden toiminta taidealan eri tehtävissä, % (n=107).

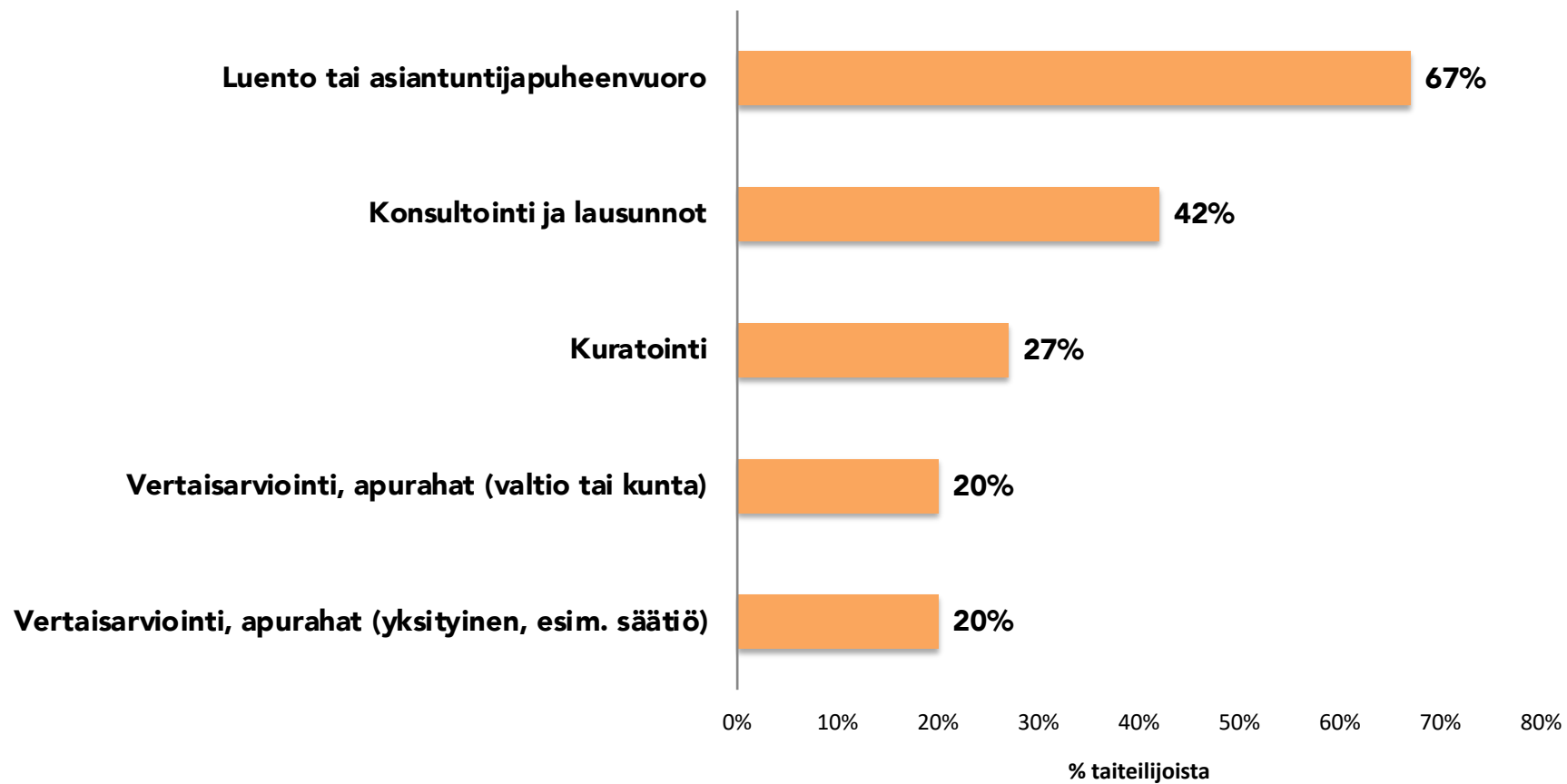

ASIAANTUNTIJATEHTÄVÄT

Asiantuntijatehtävissä toimi yhteensä 55 kyselyyn vastannutta taiteilijaa (51 % taiteilijoista). Yleisimpiä tehtäviä näistä olivat luennot tai asiantuntijapuheenvuorot (37 taiteilijaa) sekä konsultointi ja lausunnot (23 taiteilijaa).

Asiantuntijatehtävissä työskennelleiden taiteilijoiden toiminta, % (n=55).

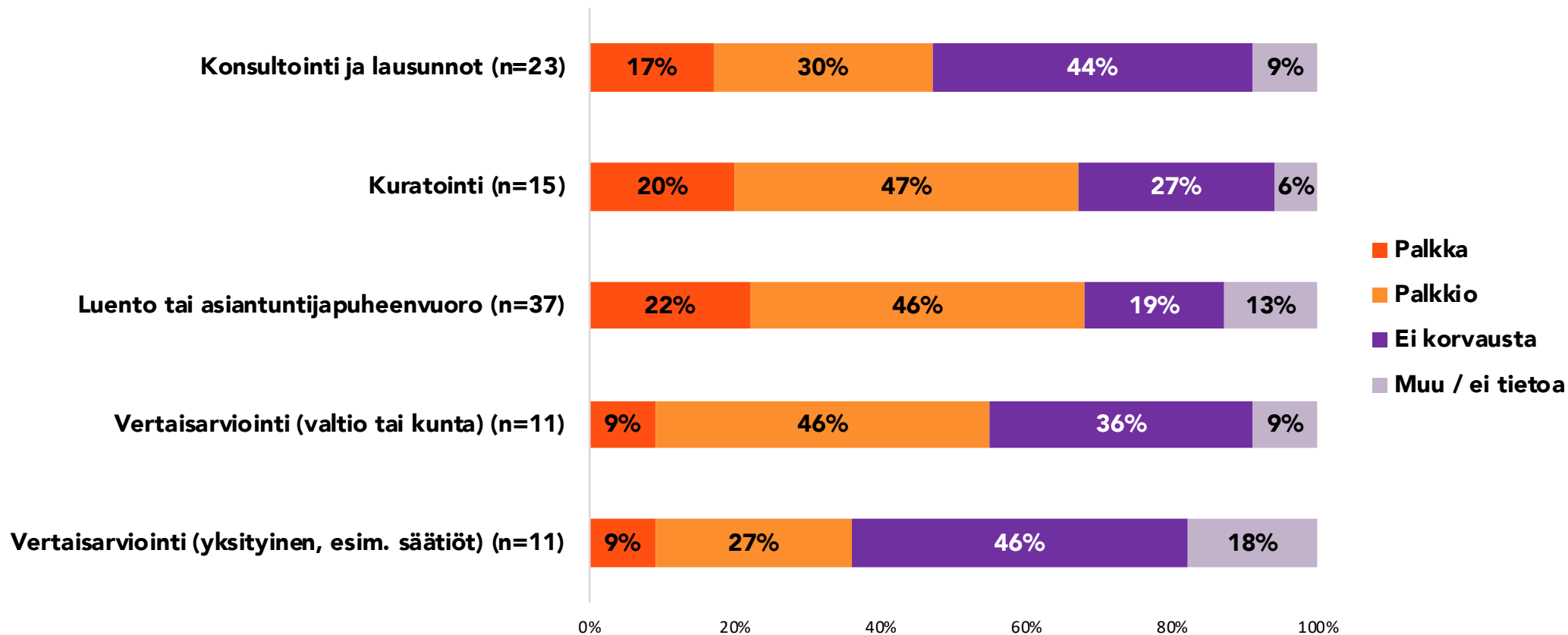

Asiantuntijatehtävissä yleisin korvausmuoto oli palkkio. Korvauksettoman työn osuus on tehtävissä merkittävä erityisesti yksityisen sektorin vertaisarviointi- sekä konsultointi- ja lausunnonantotehtävissä, joissa kussakin lähes puolessa työ tehtiin ilman korvausta.

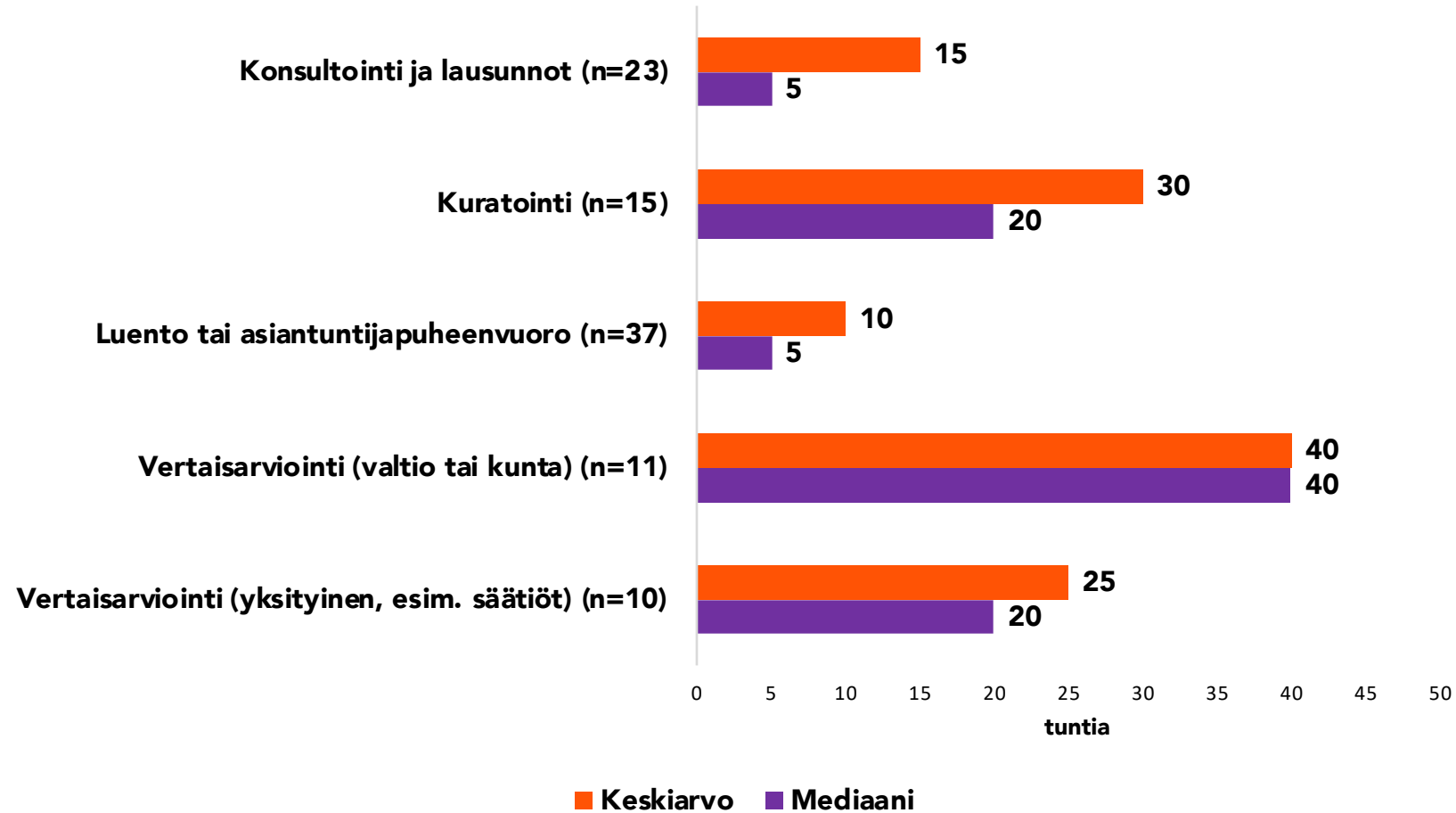
Tehtäviin käytetty aika vaihteli alle tunnista 100 tuntiin. Keskimäärin eniten aikaa käytettiin julkisella sektorilla tehtyyn vertaisarviointitehtäviin.

Korvausten suhteen vastauksissa oli näkyviä eroja. Tehtävästä riippuen korvaus vaihteli muutamasta kymmenestä eurosta 3500 euroon. Yksityisen sektorin vertaisarviointitehtävissä korvaukset olivat keskimääräisesti verrattain suurimpia; toisaalta näissä tehtävissä myös korvauksettoman työn osuus oli suhteessa suurempi.

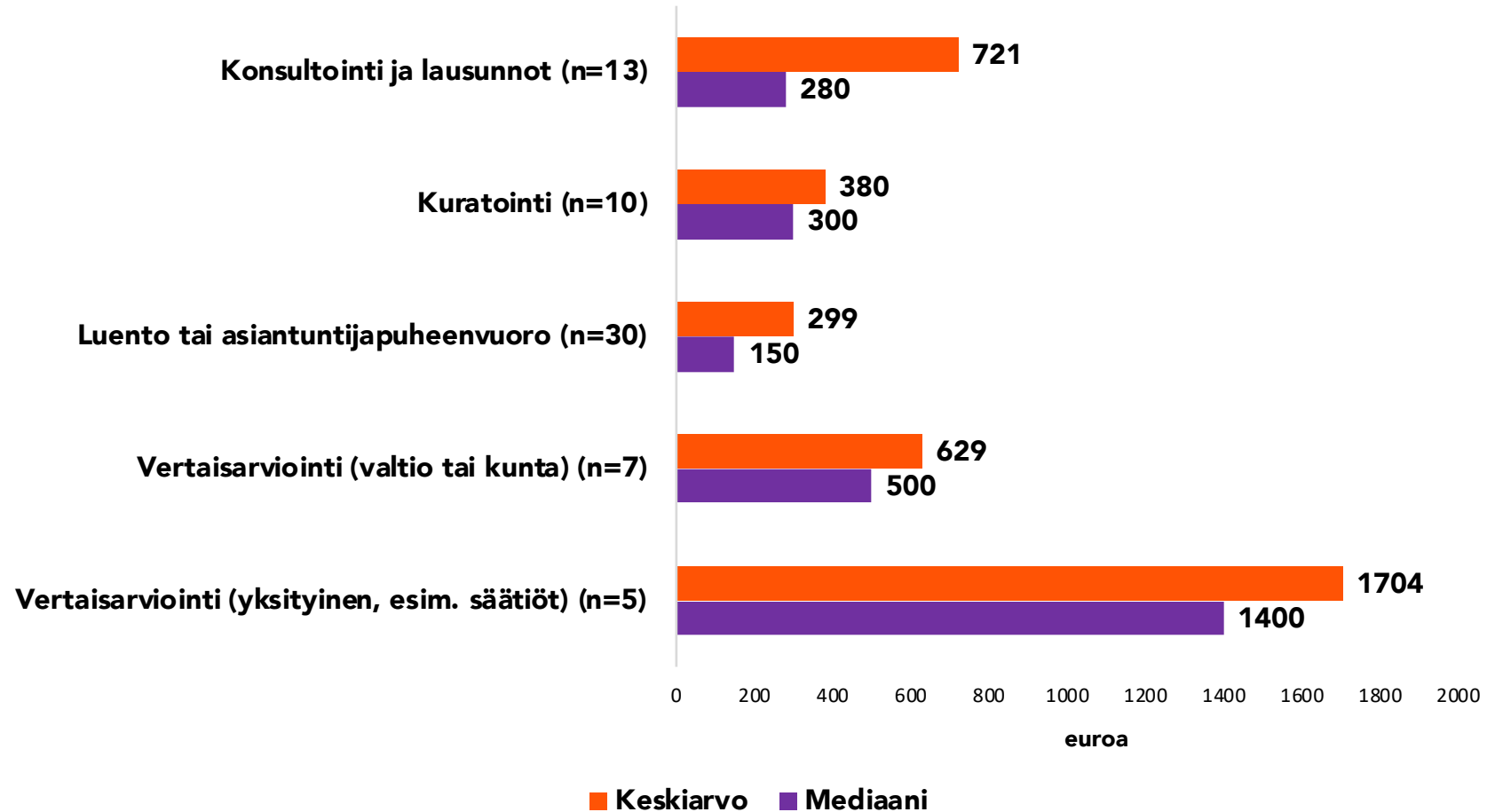
Asiantuntijatehtävien korvaustavat, % (n=11–37).

Asiantuntijatehtäviin käytetty työaika keskimäärin, h (n=10–37).

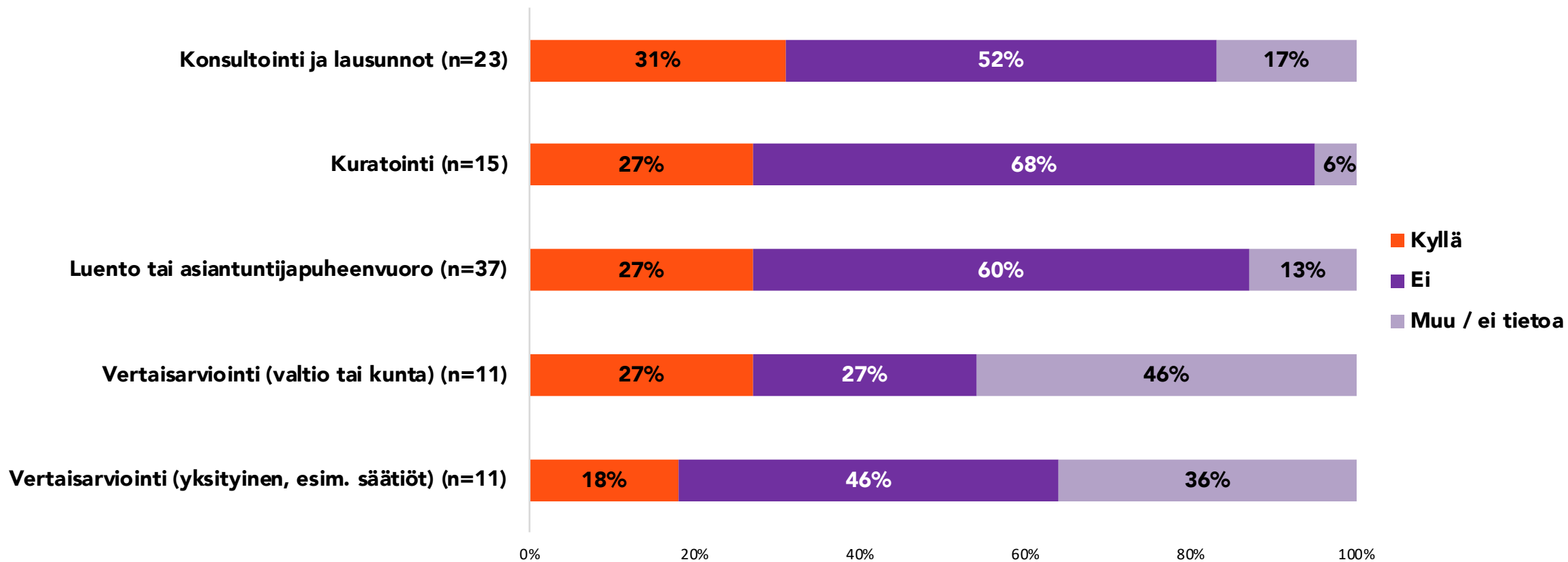
Asiantuntijatehtävistä saatu korvaus keskimäärin, € (n=5–30).

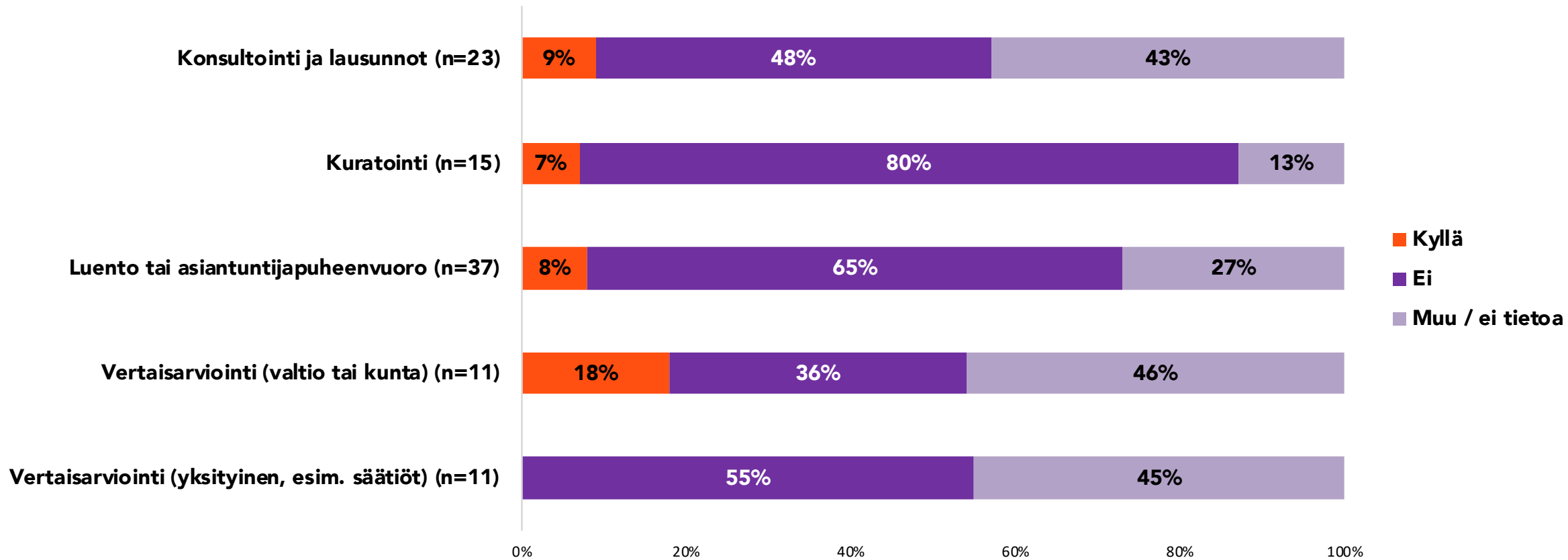
Asiantuntijatehtävissä yleisesti noin kolmasosasta oli olemassa kirjallinen sopimus lukuun ottamatta yksityisen sektorin vertaisarviointitehtäviä, joihin liittyen kirjallisia sopimuksia tehtiin vähemmän. Keskimäärin kirjallinen sopimus tehtiin kaikkiaan noin neljäsosasta tehtävistä.

Työehtosopimukset loistivat asiantuntijatehtävissä poissaolollaan. Suhteessa eniten työehtosopimusta noudatettiin julkisen sektorin vertaisarviointitehtävissä, tosin sielläkin vain 18 % tapauksista.

Asiantuntijatehtävistä oli kirjallinen sopimus, % (n=11–37).

Asiantuntijatehtävissä noudatettiin työehtosopimusta, % (n=11–37).

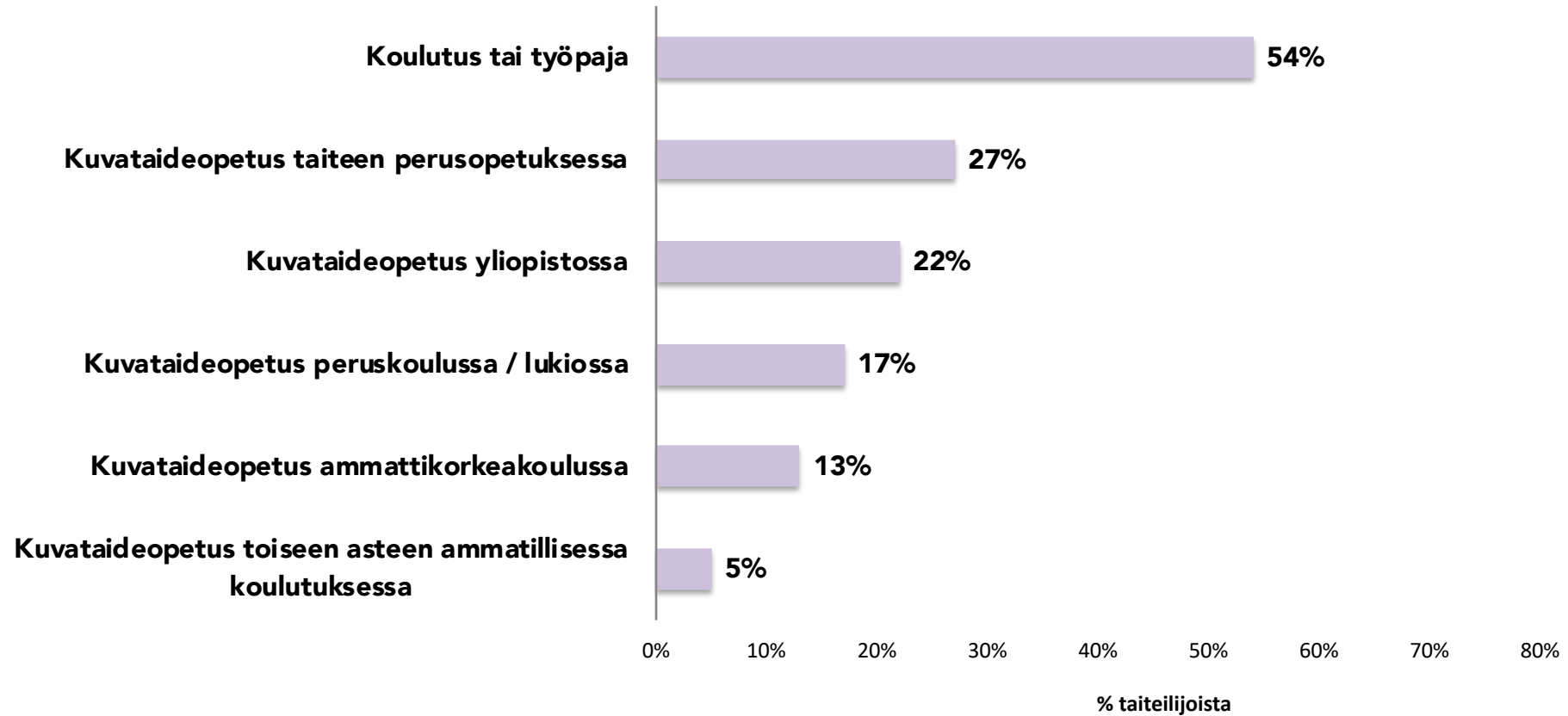

OPETUSTEHTÄVÄT

Opetustehtävissä toimi yhteensä 63 kyselyyn vastannutta taiteilijaa (59 % taiteilijoista). Yleisimpiä tehtäviä näistä olivat koulutukset tai työpajat, joissa toimi yhteensä 54 % taiteilijoista.

Opetustehtävissä työskennelleiden taiteilijoiden toiminta, % (n=63).

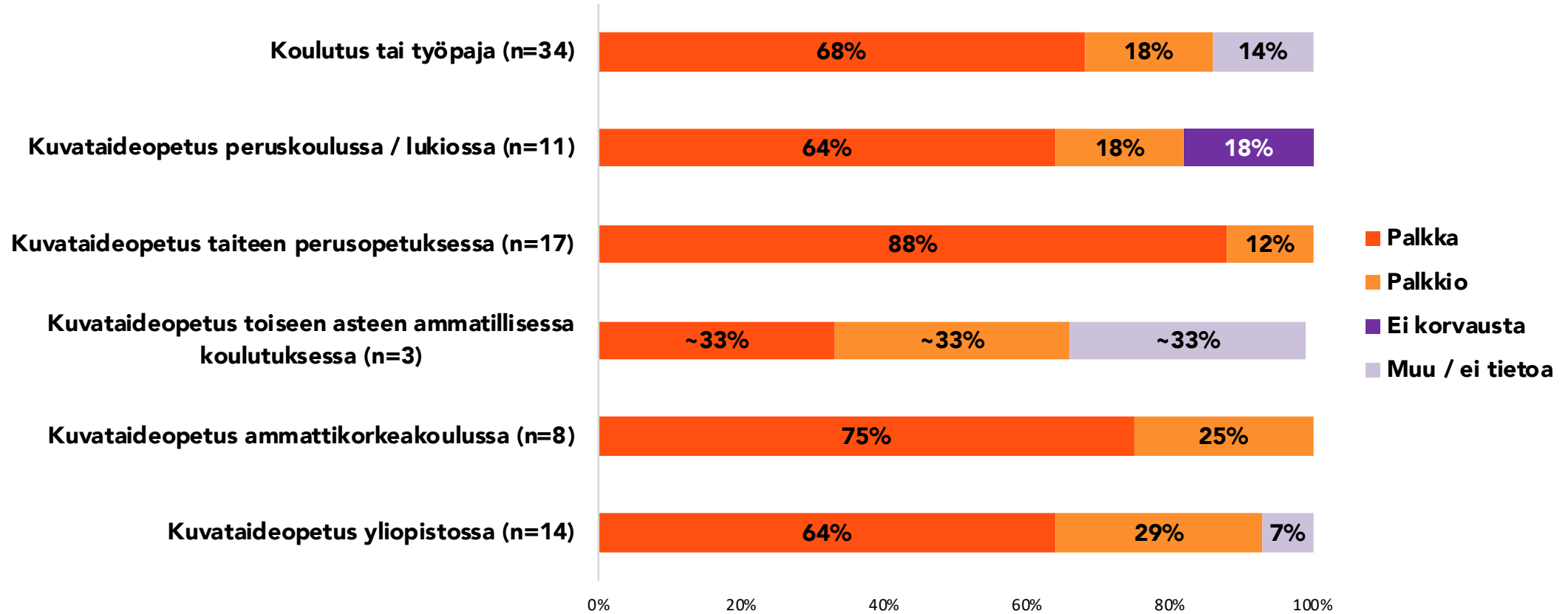

Opetustehtävissä yleisin korvausmuoto oli palkka. Korvauksettoman työn osuus oli opetustehtävissä kauttaaltaan selvästi vähäisempää. Taiteen perusopetuksessa ja ammattikorkeakoulussa tapahtuneessa kuvataideopetuksessa korvauksetonta työtä ei kyselyyn vastanneiden osalta ilmennyt lainkaan.

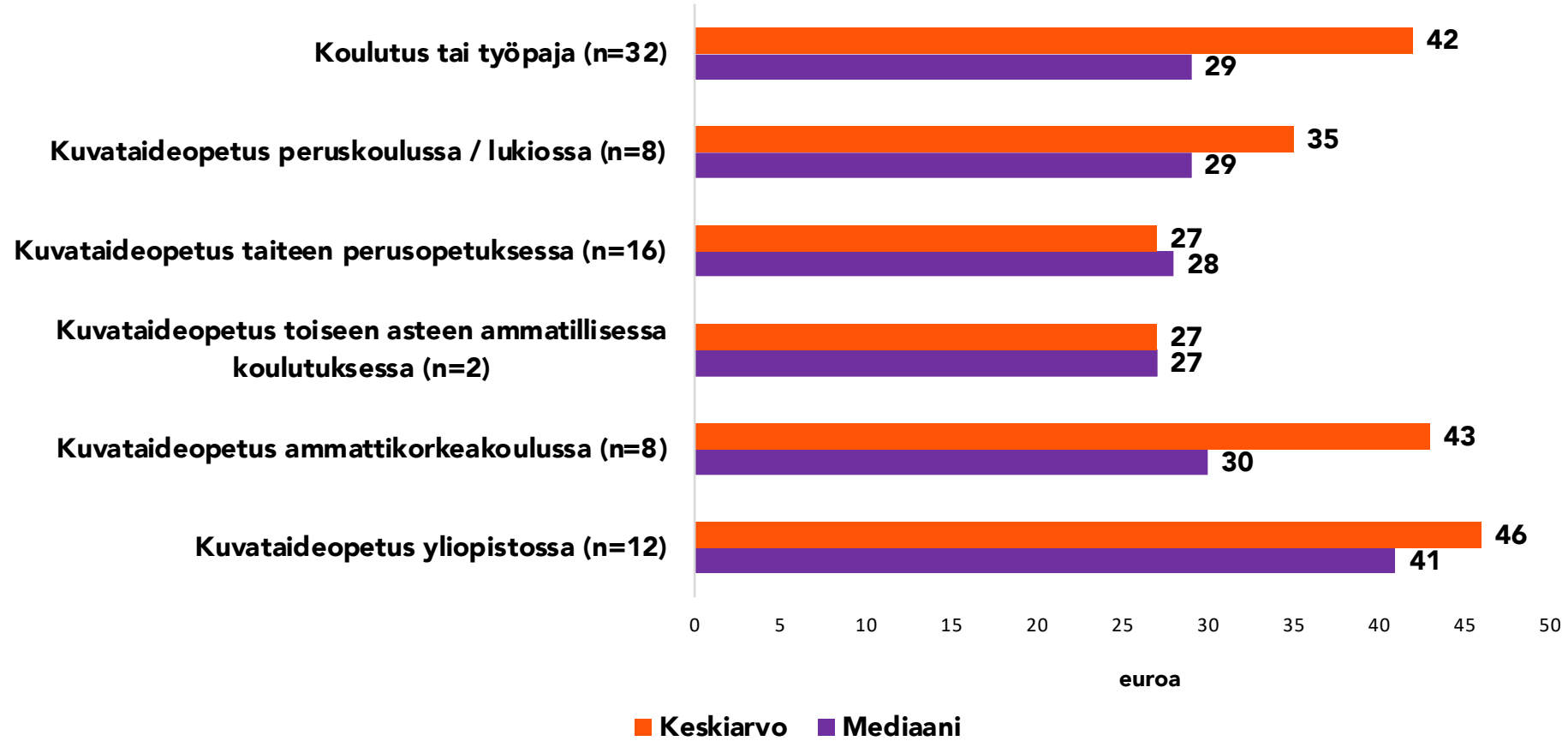
Opetustehtävistä saatu korvaus ilmoitettiin vastauksissa usein tuntipalkkana. Osa kaavion keskimääräisistä tuntipalkoista on laskettu ilmoitettujen tuntien ja korvausten perusteella.

Opetustöistä saadut tuntikorvaukset vaihtelivat 10 eurosta 150 euroon. Jotkut vastaajista saattoivat ilmoittaa tuntimäärien mukana myös opetuksen valmisteluun käyttämänsä ajan, toiset vain sovittun tuntipalkan, mikä osaltaan selittää lukujen vaihtelua.

Opetustehtävien korvaustavat, % (n=3–34).

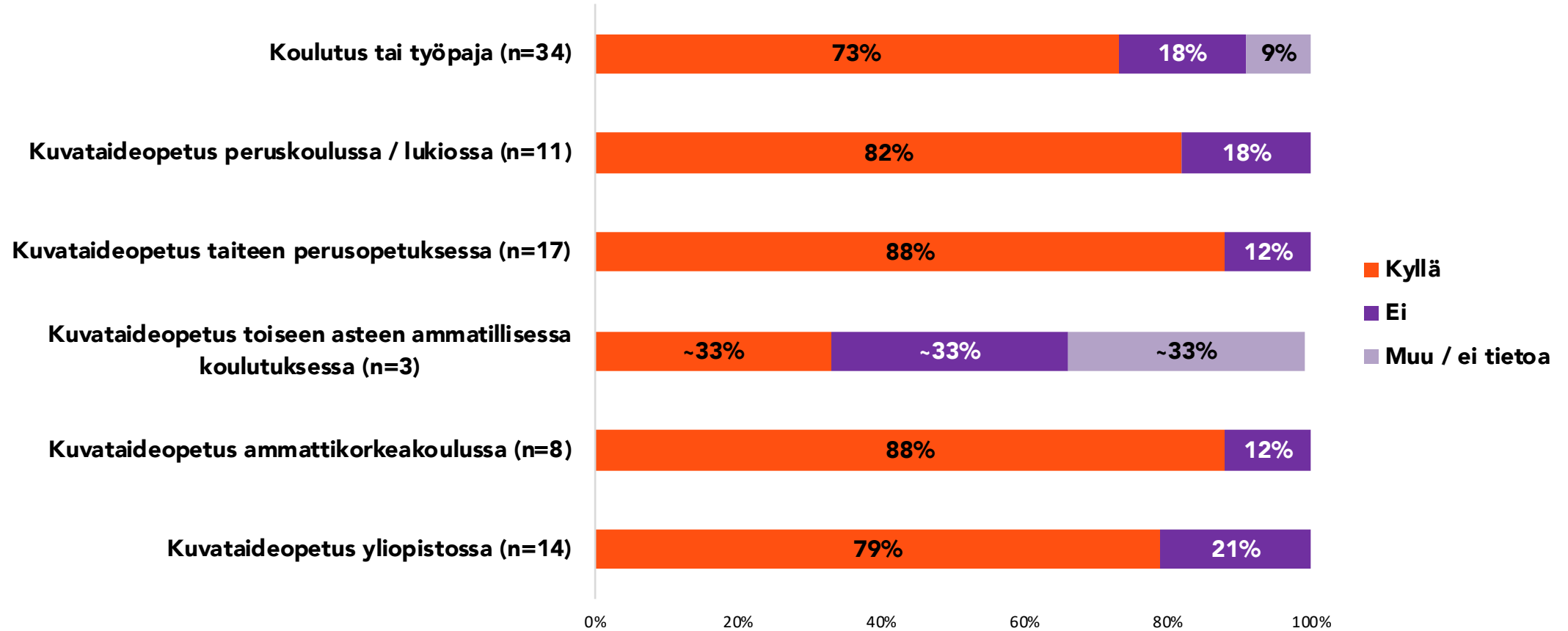
Opetustehtävistä saatu tuntikorvaus keskimäärin, € (n=2–32).

Opetustehtävistä oli olemassa kirjallinen sopimus yli 70 % tapauksista lukuun ottamatta toisen asteen ammatillisen koulutuksessa tapahtuvaa kuvataideopetusta, jossa kirjallisia sopimuksia tehtiin kolmasosassa tapauksista.

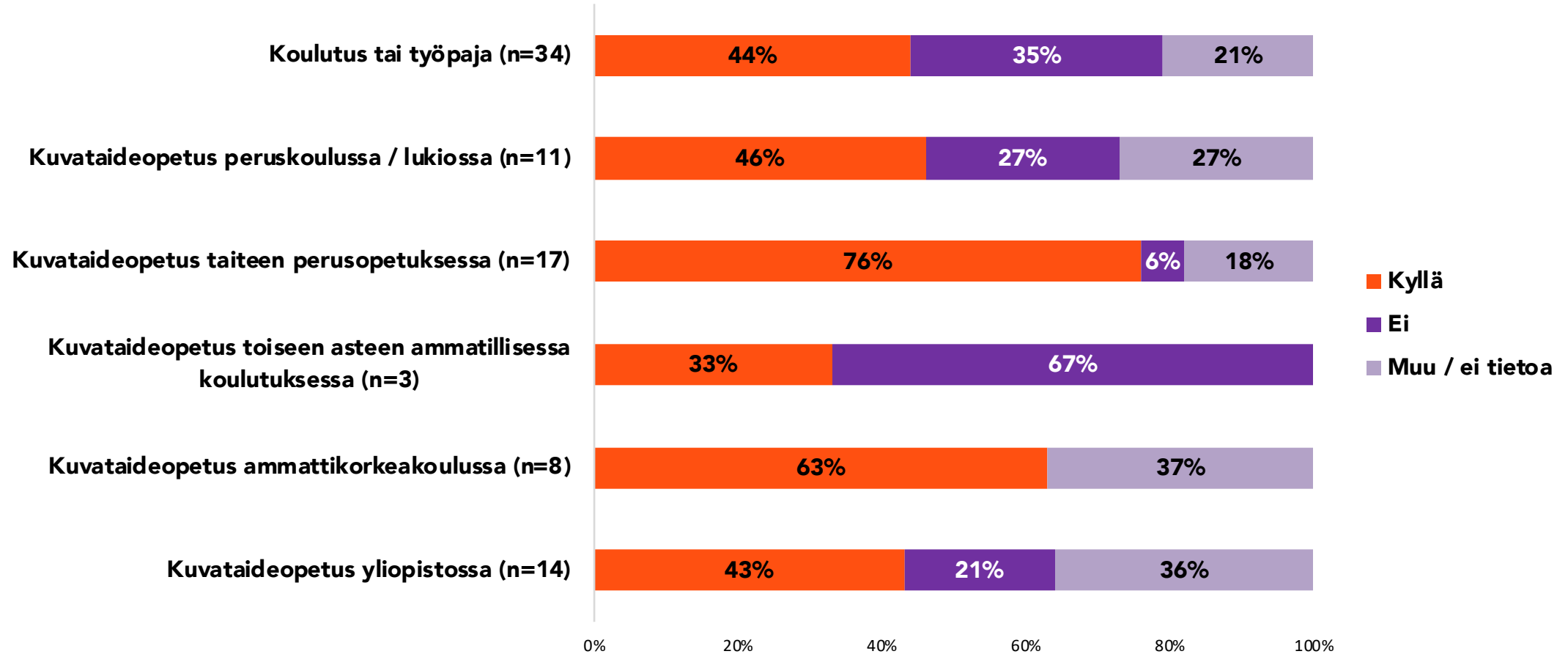
Yleisimmin työehtosopimusta noudatettiin taiteen perusopetuksen parissa tapahtuneessa kuvataideopetuksessa (76 % tapauksista).

Opetustehtävistä oli kirjallinen sopimus, % (n=3–34).

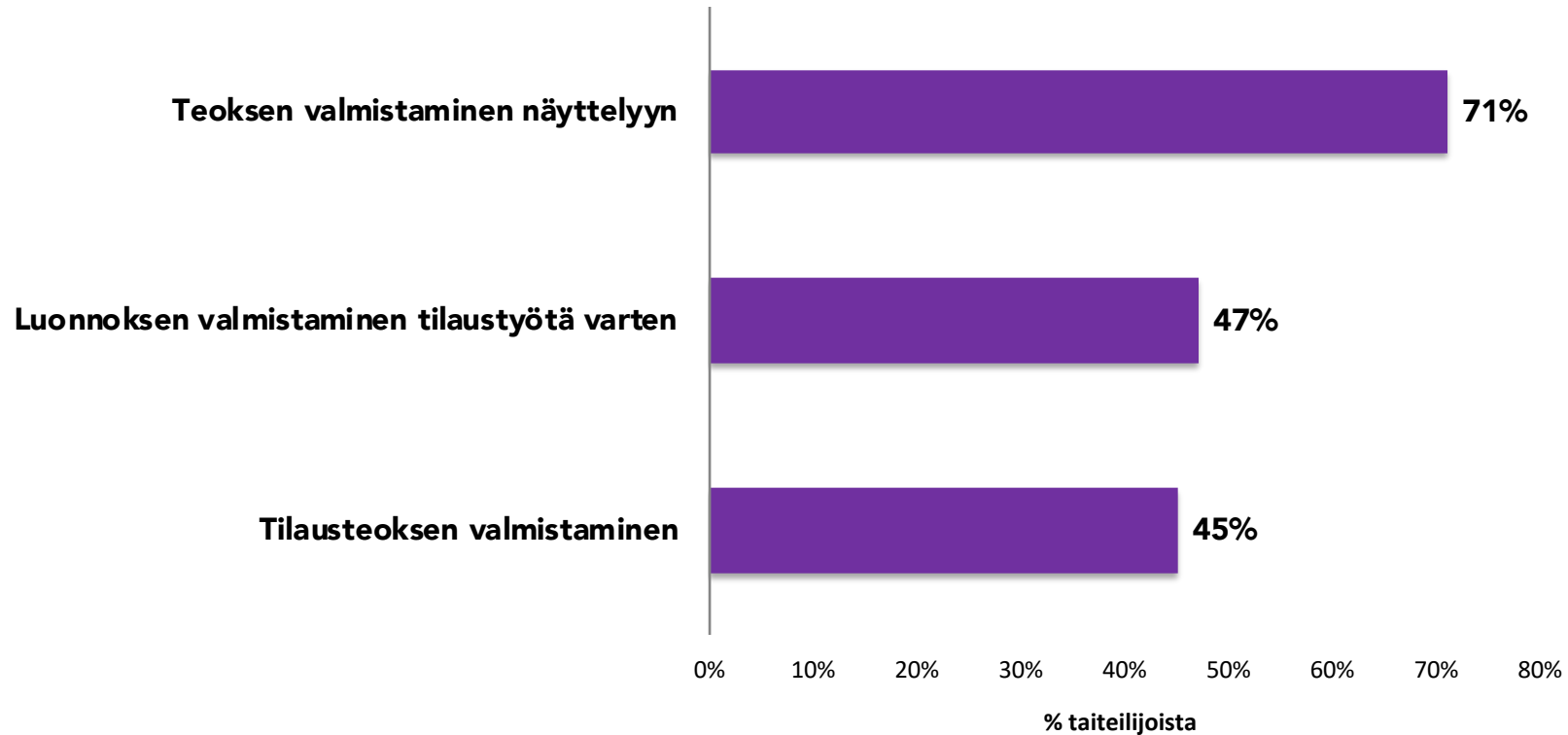
Opetustehtävissä noudatettiin työehtosopimusta, % (n=3–34).

TAITEELLISET TEHTÄVÄT

Taiteellisia tehtäviä teki yhteensä 76 kyselyyn vastannutta taiteilijaa (71 % taiteilijoista). Yleisin tehtävä näistä oli teoksen valmistaminen näyttelyyn.

Taiteellisissa tehtävissä työskennelleiden taiteilijoiden toiminta, % (n=76).

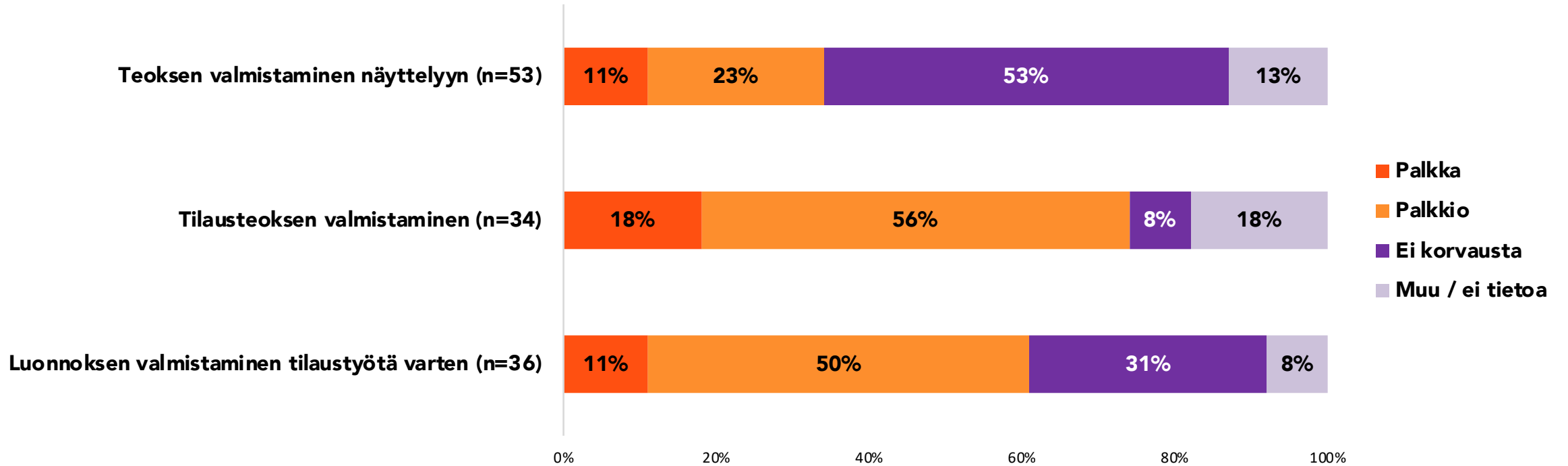

Taiteellisten tehtävien osalta korvaus maksettiin yleisimmin palkkion muodossa. Korvauksetonta työtä tehtiin eniten näyttelyteoksen valmistamiseen liittyen (53 % tapauksista).

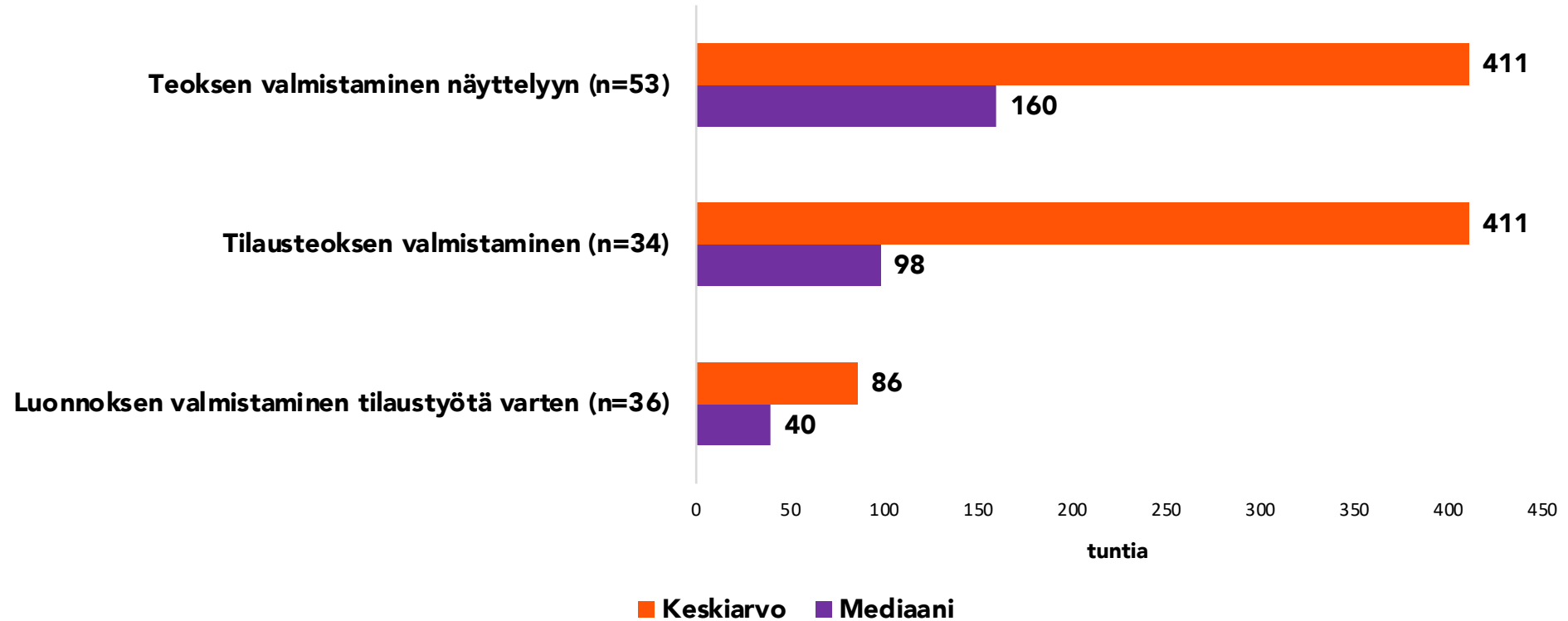
Tehtäviin käytetty aika vaihteli tehtävästä riippuen rajusti, muutaman tunnin työskentelystä useampia vuosia kestäneisiin prosesseihin. Keskimääräisesti vähiten työtunteja kului luonnoksen valmistelutehtäviin tilausteosta varten.

Tehtävistä saadun korvauksen suuruus vaihteli merkittävästi, eniten tilausteoksen valmistamisen osalta (150 eurosta 50000 euroon).

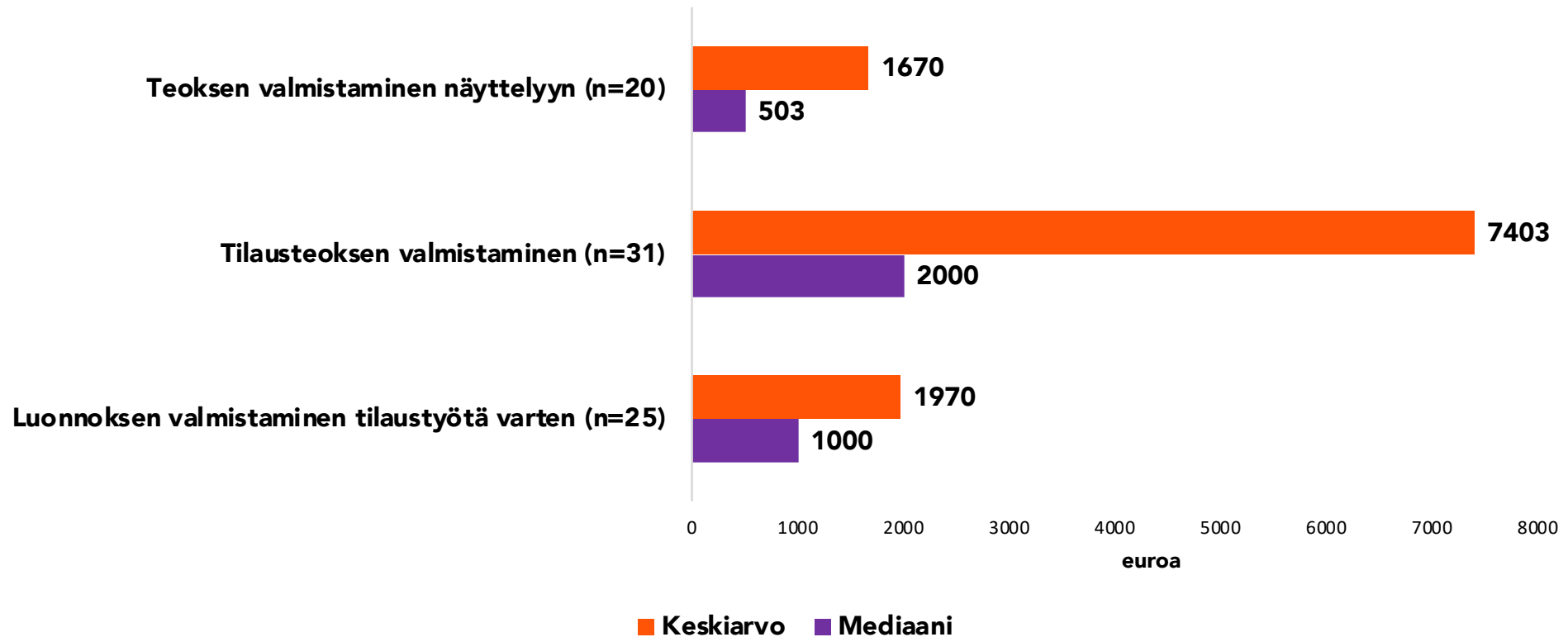
Taiteellisten tehtävien korvaustavat, % (n=34–53).

Taiteellisiin tehtäviin käytetty työaika keskimäärin, h (n=34–53).

Taiteellisista tehtävistä saatu korvaus keskimäärin, € (n=20–31).

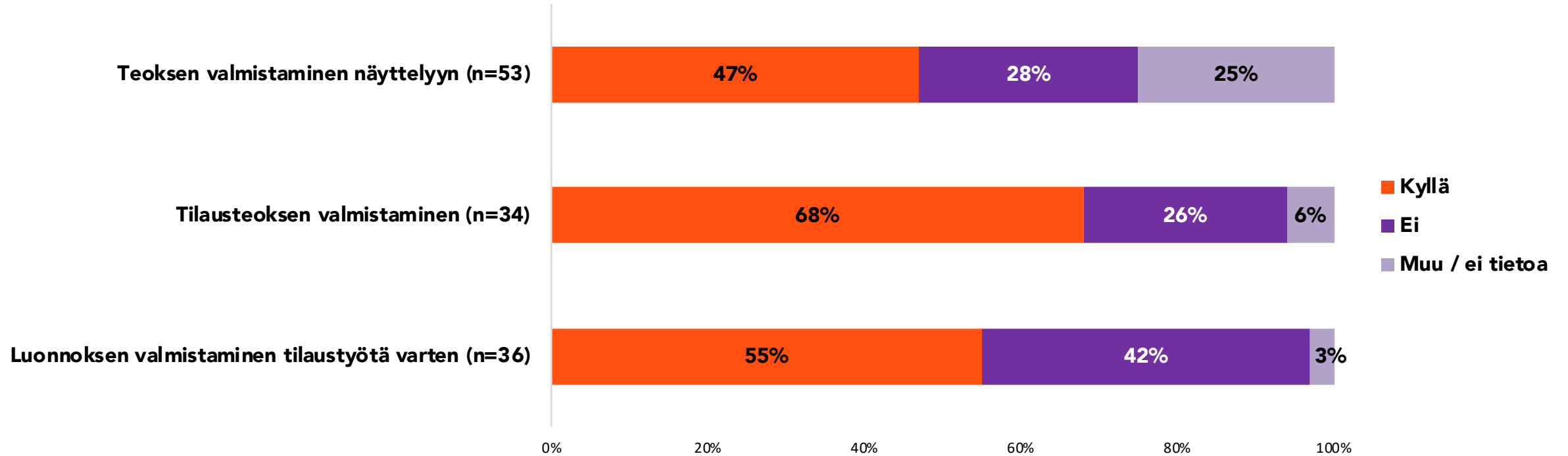

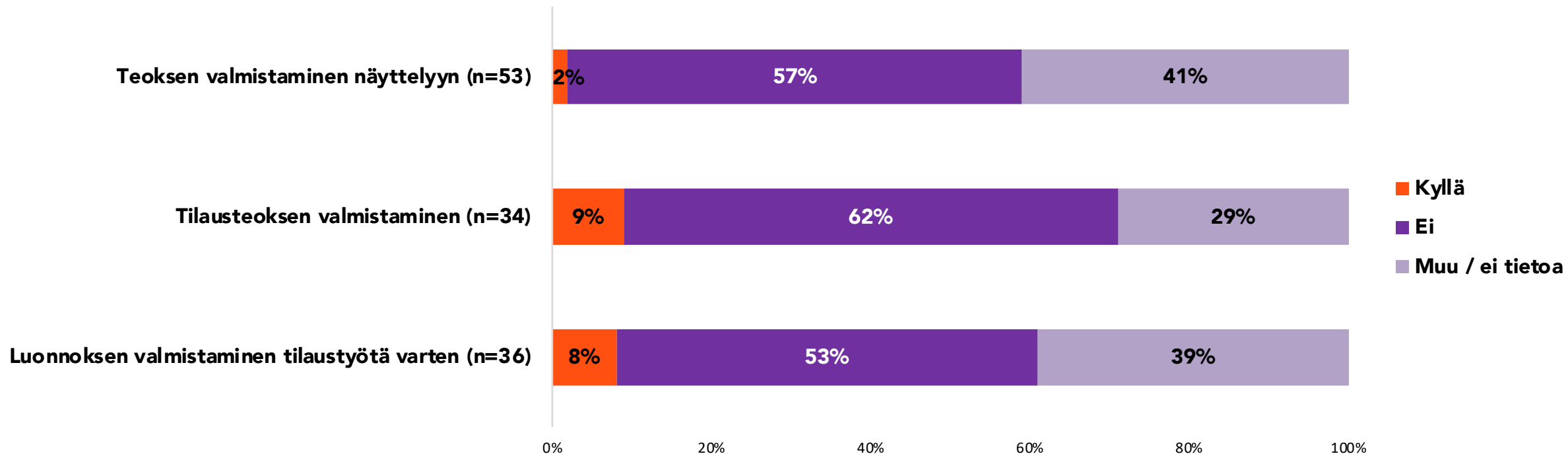
Kirjallinen sopimus taiteellisista tehtävistä oli yleisesti noin puolella tapauksista.

Työehtosopimuksen noudattaminen taiteellisissa tehtävissä oli hyvin harvinaista.

Taiteellisista tehtävistä oli kirjallinen sopimus, % (n=34–53).

Taiteellisissa tehtävissä noudatettiin työehtosopimusta, % (n=34–53).

TAIDENÄYTTELYTEHTÄVÄT

Taidenäyttelyihin liittyviä tehtäviä teki yhteensä 67 kyselyyn vastannutta taiteilijaa (64 % taiteilijoista). Yleisin tehtävä näistä oli näyttelyn ripustus tai purku, johon osallistui liki jokainen (91 % taiteilijoista).

Taidenäyttelyihin liittyvissä tehtävissä työskennelleiden taiteilijoiden toiminta, % (n=67).

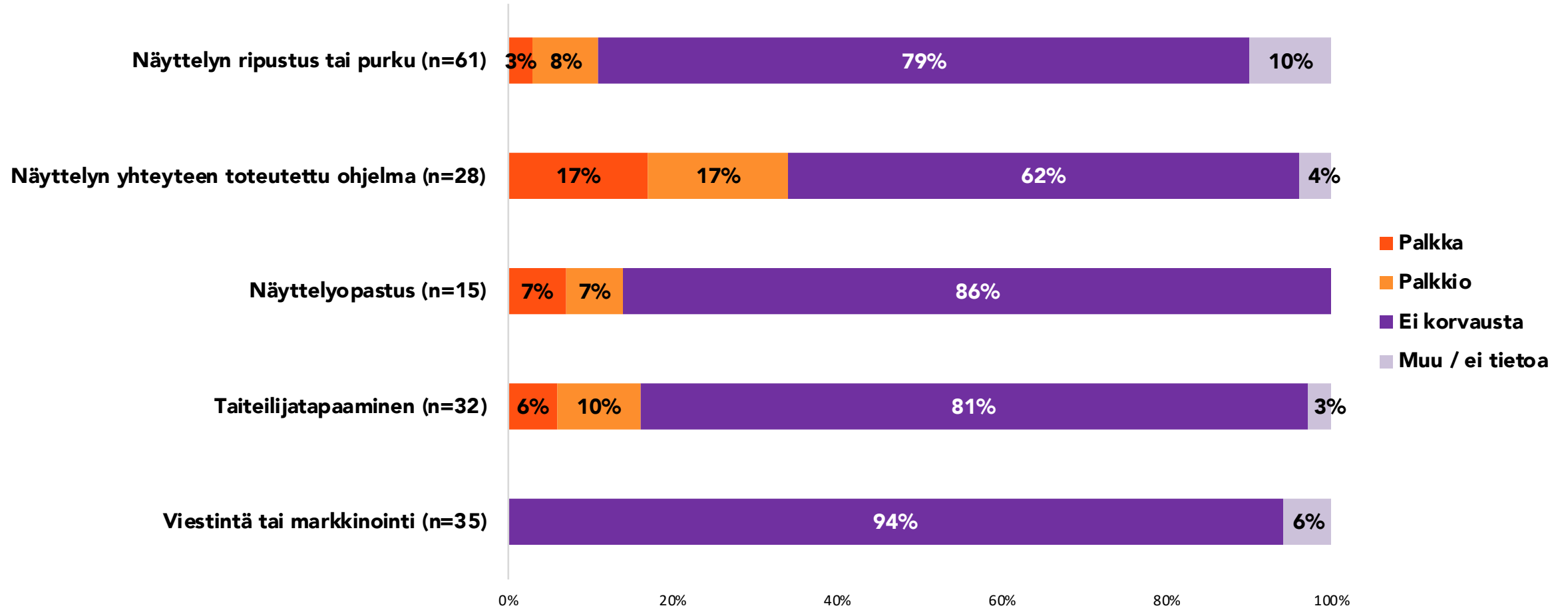

Taidenäyttelyihin liittyvistä tehtävistä maksettiin harvemmin nimettyä korvausta. Yleisimmin korvaus saatiin näyttelyn yhteyteen järjestetystä ohjelmasta (34 % tapauksista). Viestinnästä ja markkinoinnista ei yksikään taiteilijoista saanut nimettyä korvausta, pienellä osalla sen mainittiin kuuluvan osaksi kokonaiskorvausta.

Tehtäviin käytetty aika vaihteli tunnista 300 tuntiin. Eniten vaihtelua oli viestintä- ja markkinointitehtäviin käytetyissä tuntimäärissä.

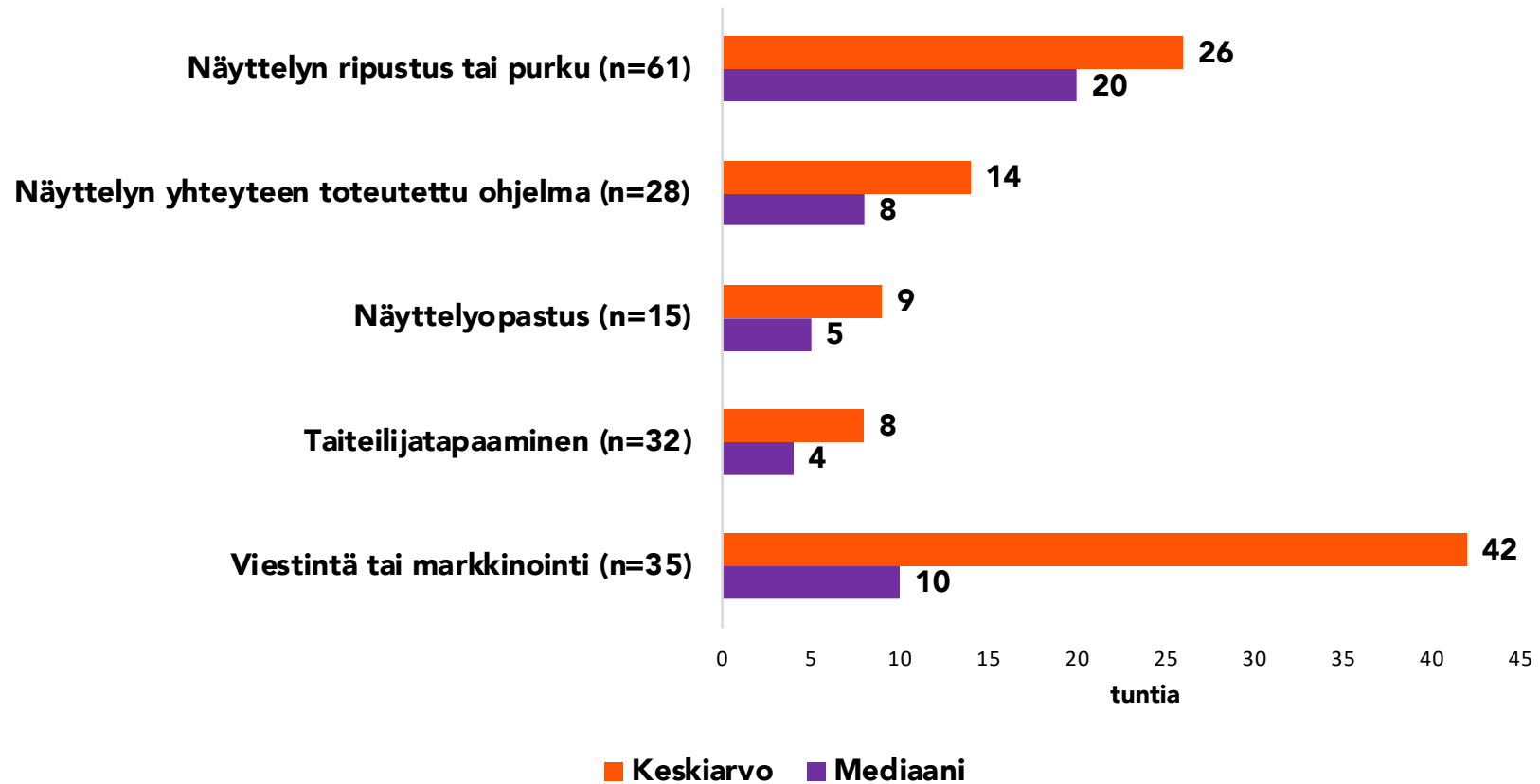
Suhteessa suurimpia korvaukset olivat taiteilijatapaamisissa sekä näyttelyn yhteydessä toteutetussa ohjelmassa, joihin käytetty aika oli keskimäärin vähäisempää. Eniten vaihtelua näyttäisi olevan näyttelyn ripustuksesta tai purusta saaduissa korvauksissa.

Taidenäyttelyihin liittyvien tehtävien korvaustavat, % (n=15–61).

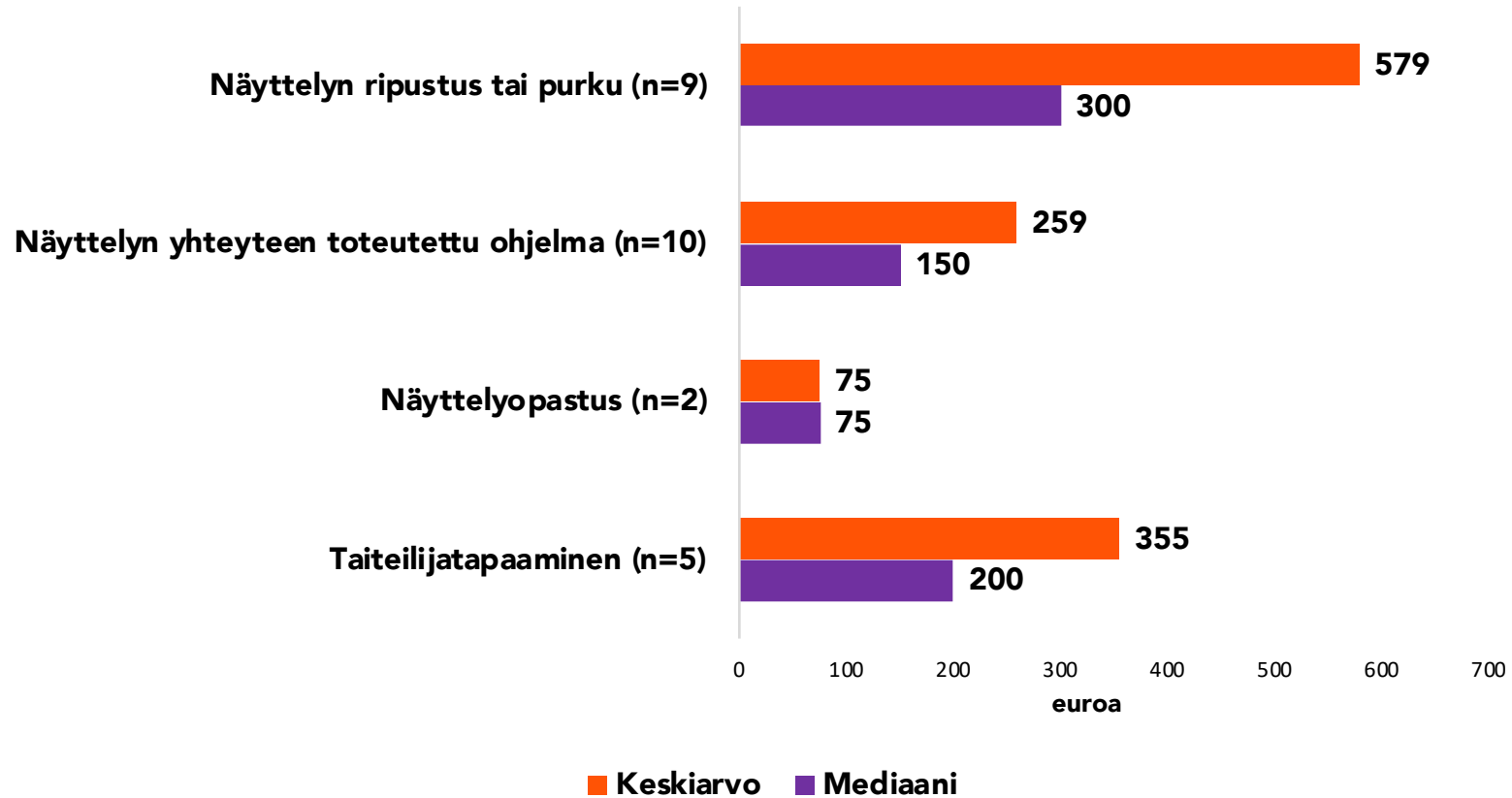

Taidenäyttelyihin liittyviin tehtäviin käytetty työaika keskimäärin, h (n=15–61).

Taidenäyttelyihin liittyvistä tehtävistä saatu korvaus keskimäärin, € (n=2–10)*.

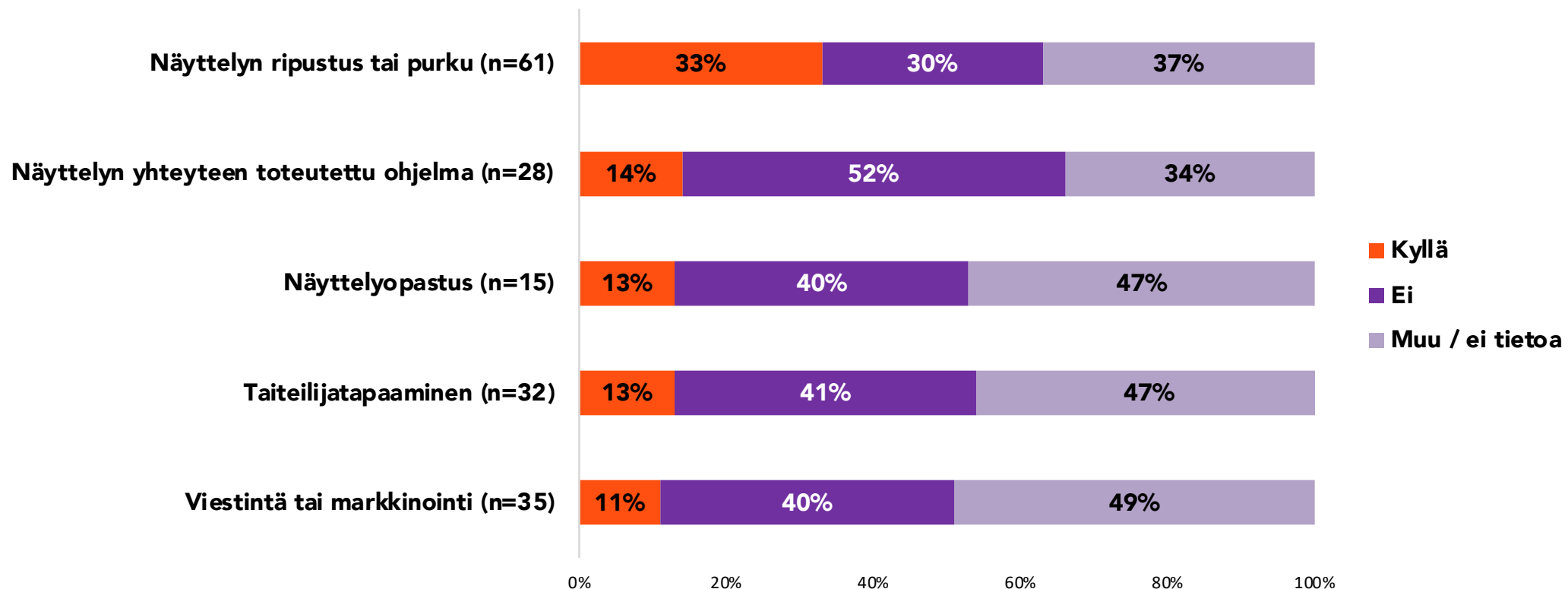
* Viestinnästä ja markkinoinnista ei yksikään taiteilijoista saanut nimettyä korvausta.

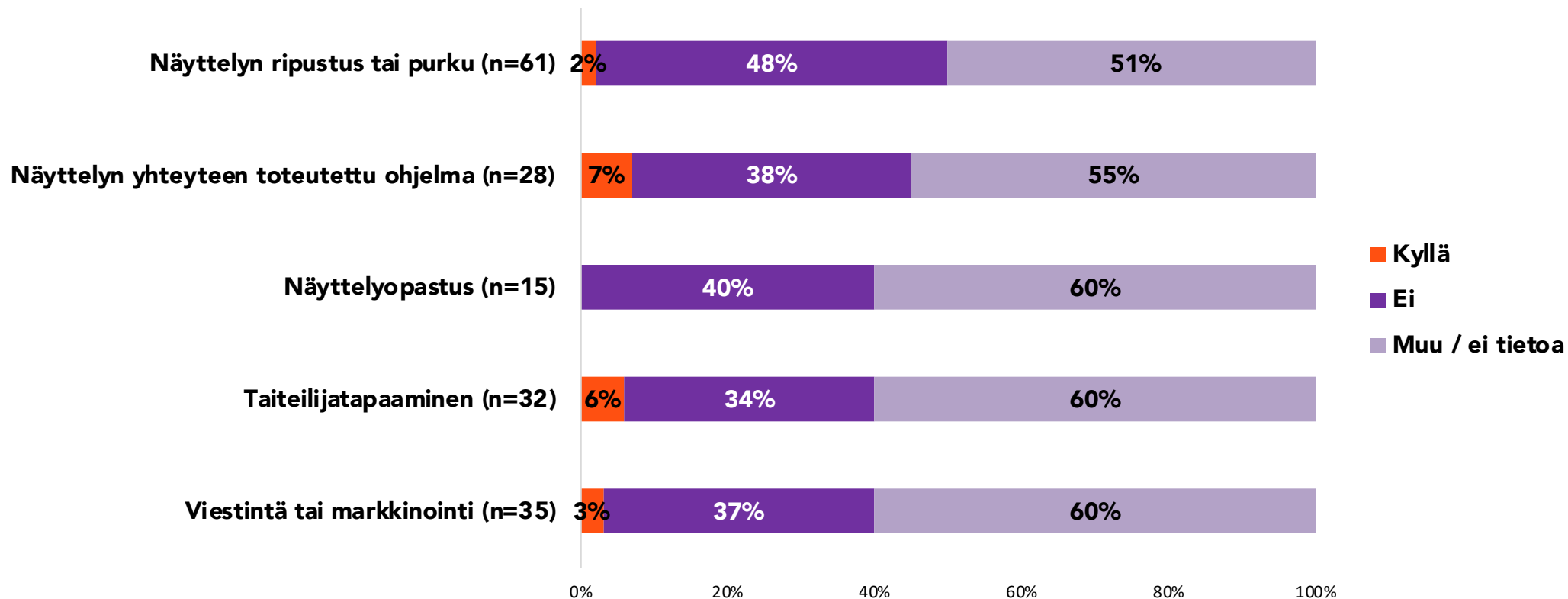
Kirjalliset sopimukset olivat taidenäyttelyihin liittyvissä tehtävissä harvinaisia. Näyttelyn ripustukseen tai purkuun liittyvistä tehtävistä sopimus oli kolmasosassa tapauksista.

Taidenäyttelyihin liittyvissä tehtävissä työskenneltiin yleisesti ilman työehtosopimusta.

Taidenäyttelyihin liittyvistä tehtävistä oli kirjallinen sopimus, % (n=15–61).

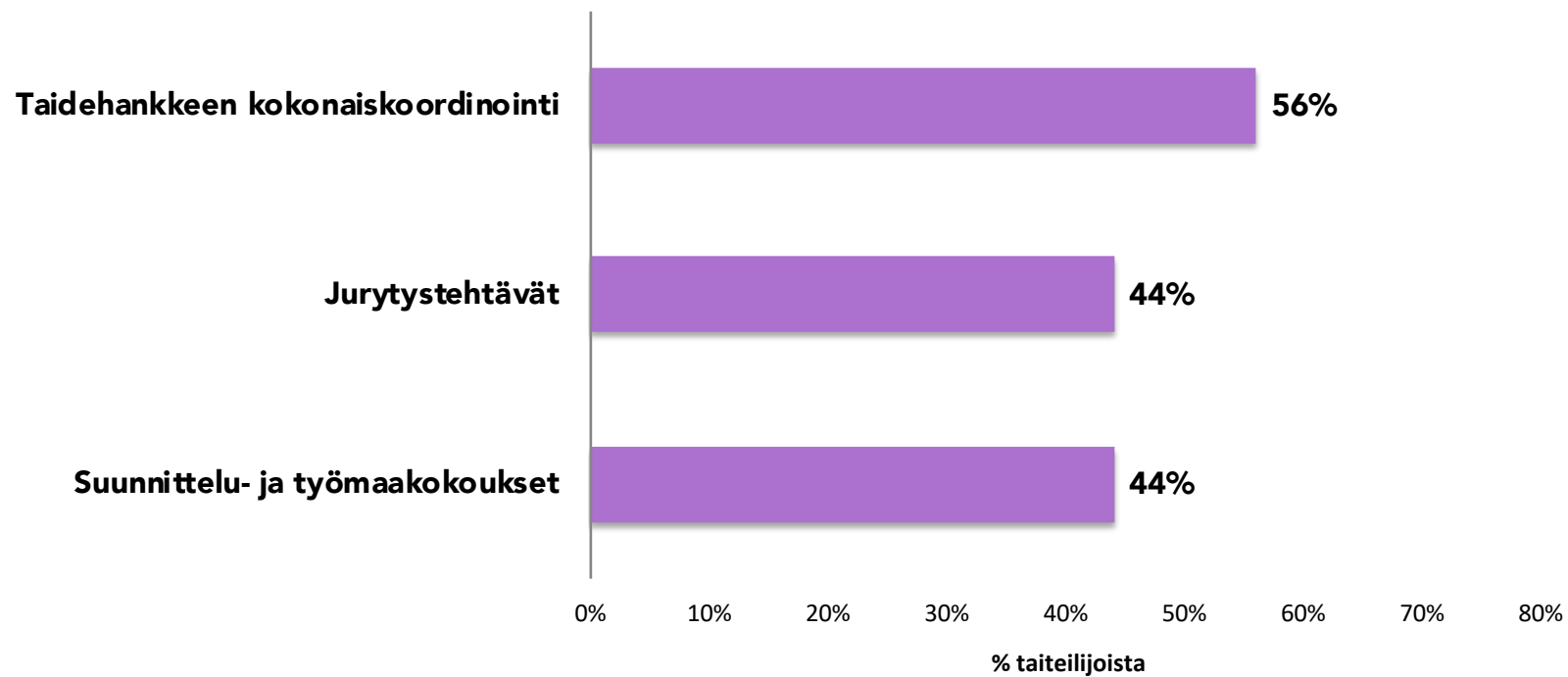
Taidenäyttelyihin liittyvissä tehtävissä noudatettiin työehtosopimusta, % (n=15–61).

JULKISEN TAITEEN TEHTÄVÄT

Julkisen taiteen tehtäviä teki yhteensä 27 kyselyyn vastannutta taiteilijaa (25 % taiteilijoista). Jakauma julkisen taiteen eri tehtävien välillä oli tasainen, hieman yleisemmin tehtiin taidehankkeen kokonaiskoordinoititehtäviä (56 % taiteilijoista).

Julkisen taiteen tehtävissä työskennelleiden taiteilijoiden toiminta, % (n=27).

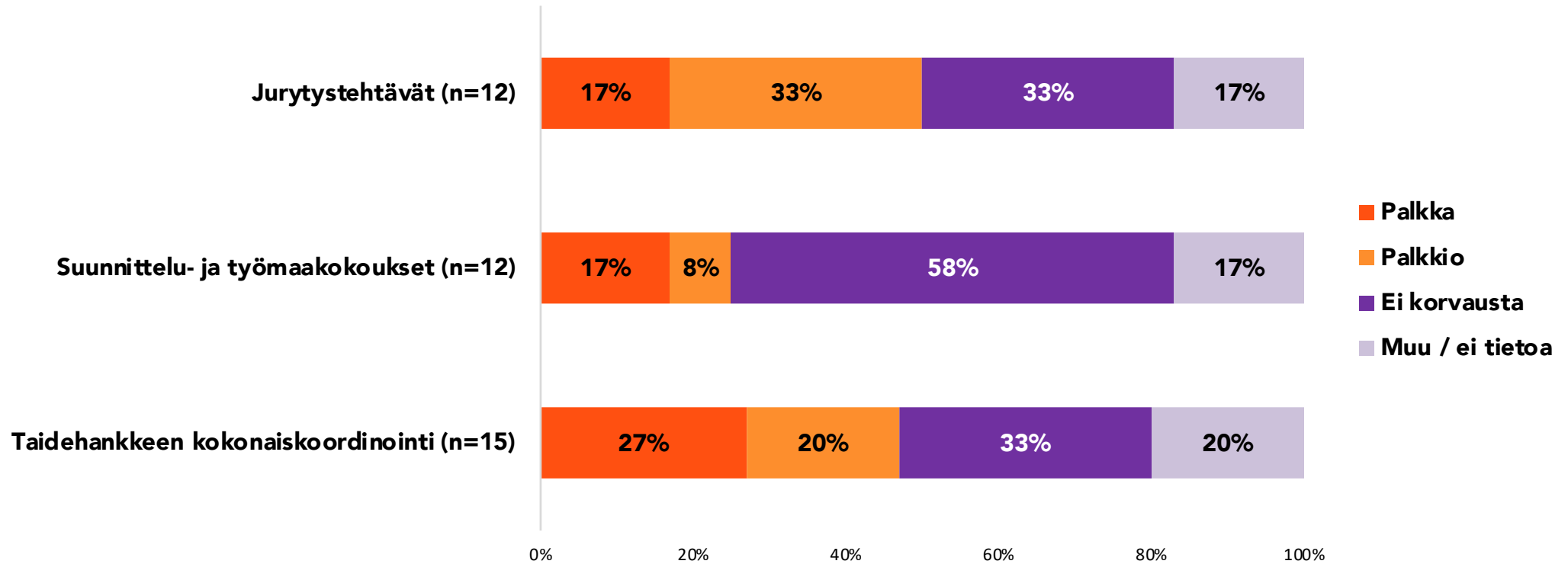

Korvauksettoman työn tekeminen ei julkisen taiteen tehtävienkään osalta ollut tavatonta. Taidehankkeen kokonaiskoordinointi- ja jurytystehtävistä korvausta maksettiin hieman yleisemmin, lähes puolessa tapauksista.

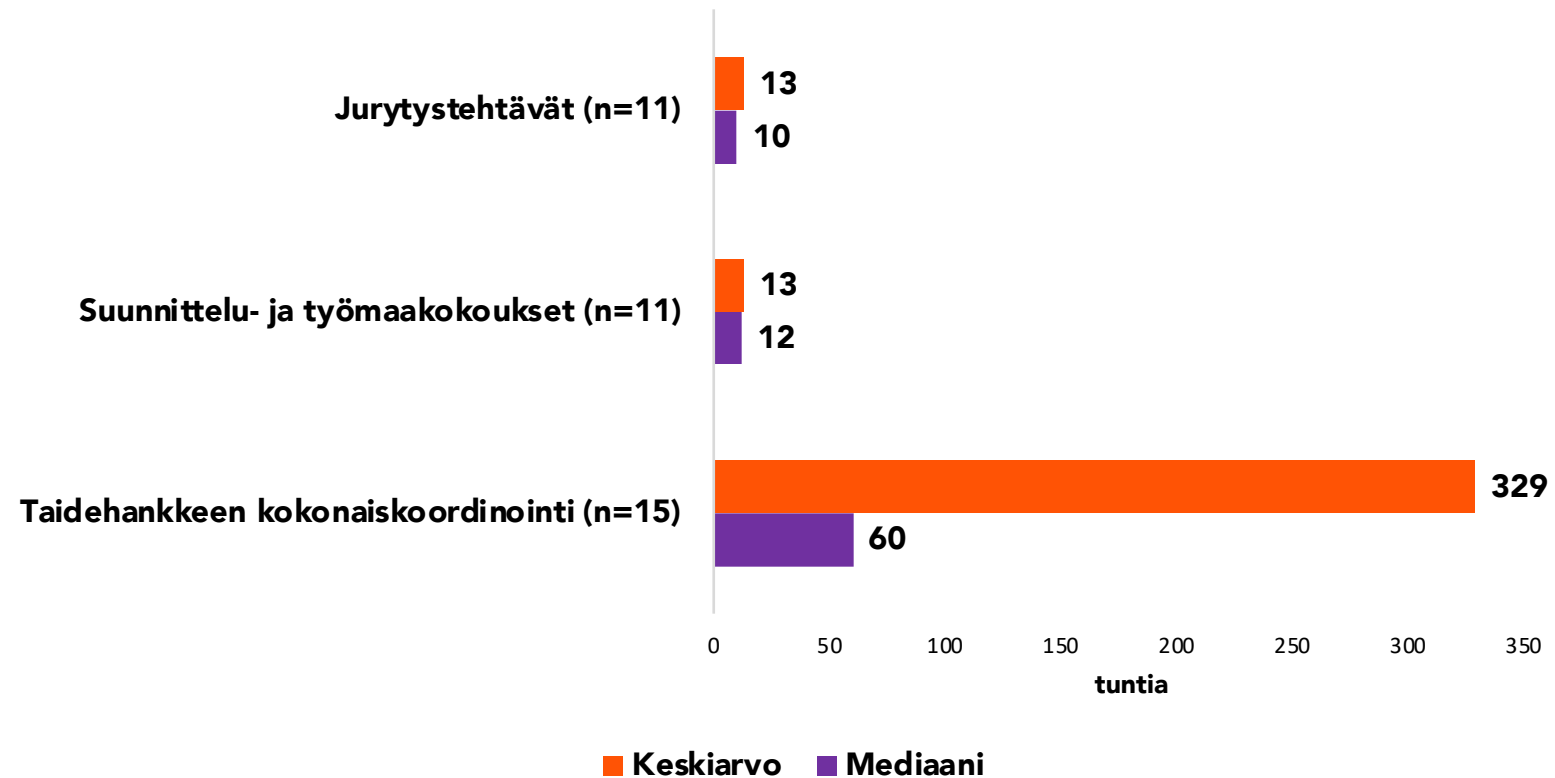
Taidehankkeen kokonaiskoordinoititehtäviin aikaa käytettiin selvästi eniten; tosin myös vaihtelu tämän tehtävän työtuntikertymissä oli hyvin suurta. Työpanos vaihteli muutaman tunnin työskentelystä useampaan vuoteen.

Julkisen taiteen työtehtävistä saadut korvaukset vaihtelivat 10 eurosta hieman alle 50000 euroon.

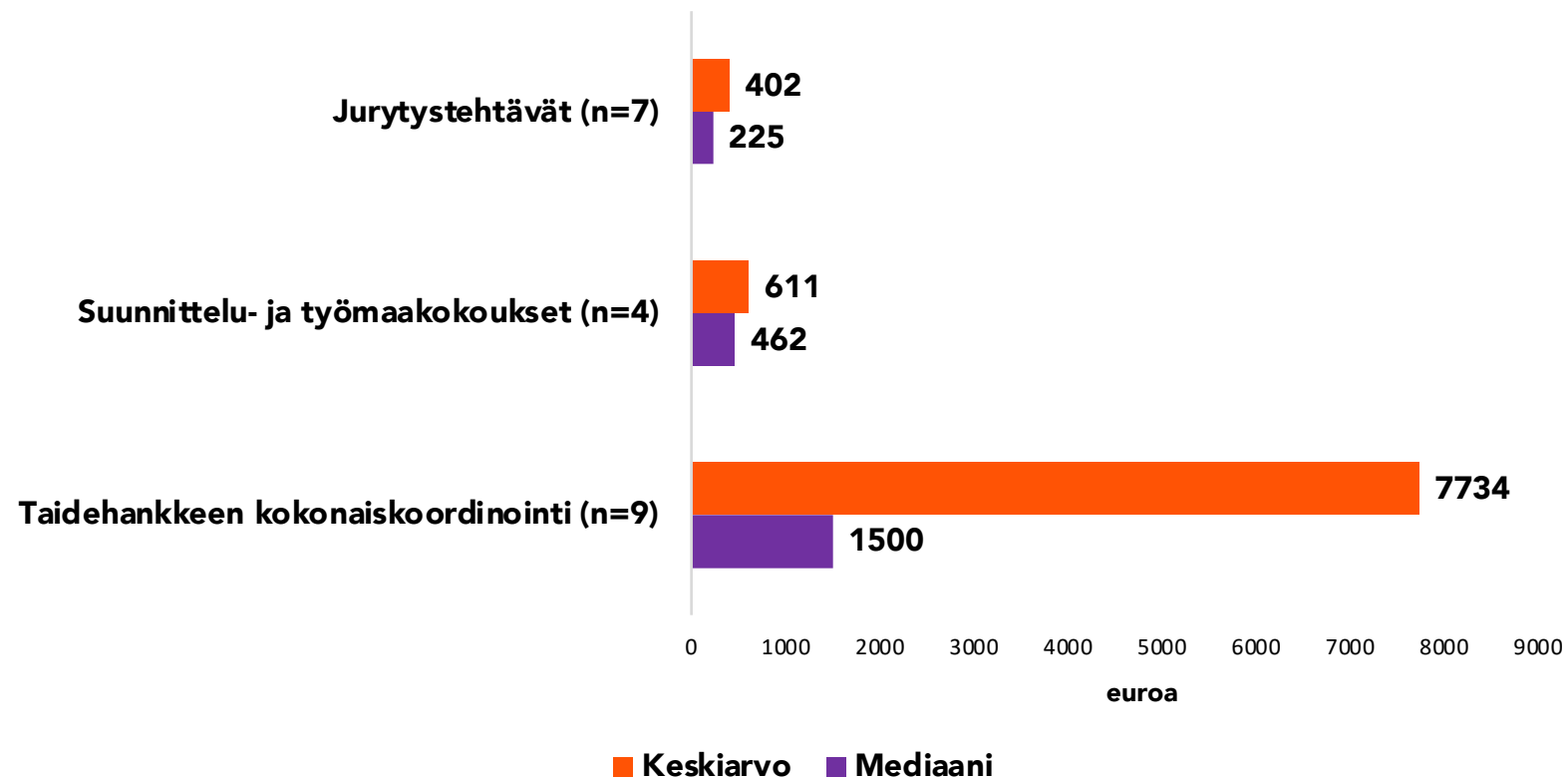
Julkisen taiteen tehtävien korvaustavat, % (n=12–15).

Julkisen taiteen tehtäviin käytetty työaika keskimäärin, h (n=11–15).

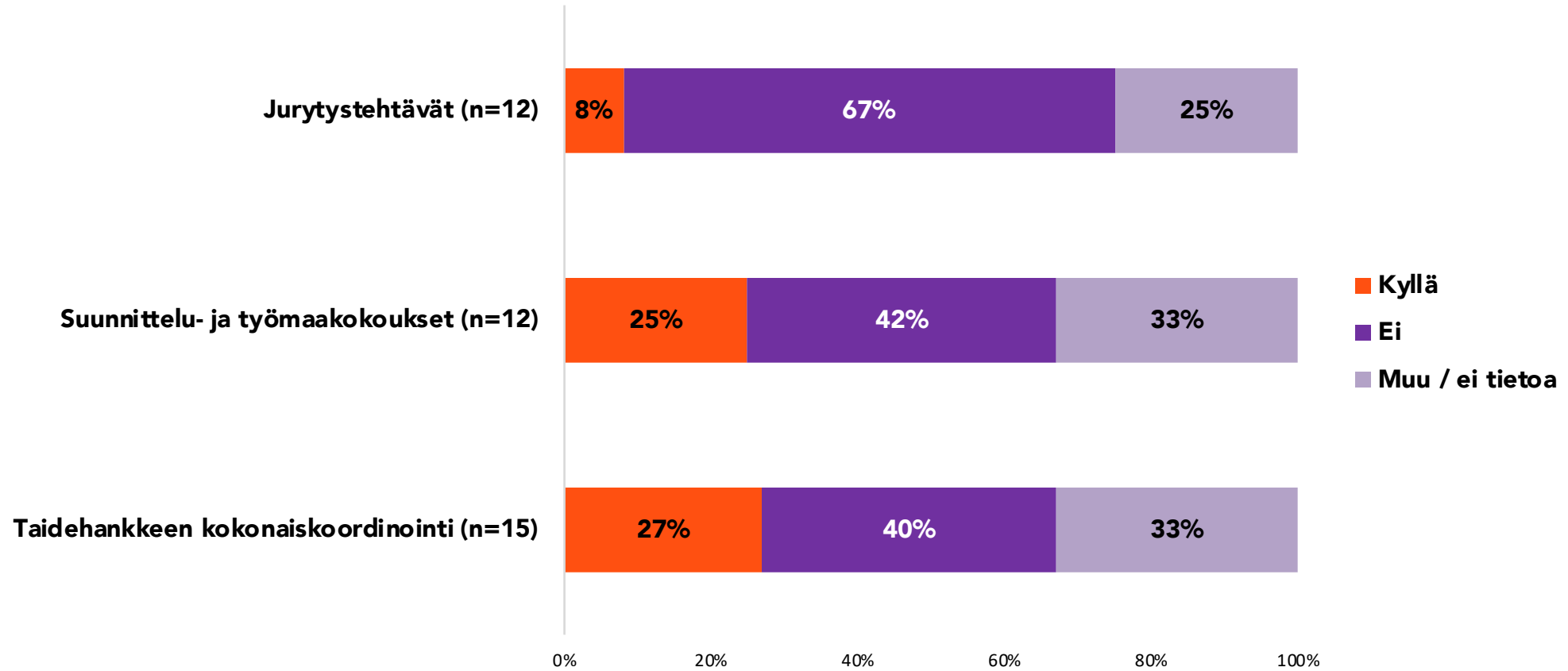
Julkisen taiteen tehtävistä saatu korvaus keskimäärin, € (n=4–9).

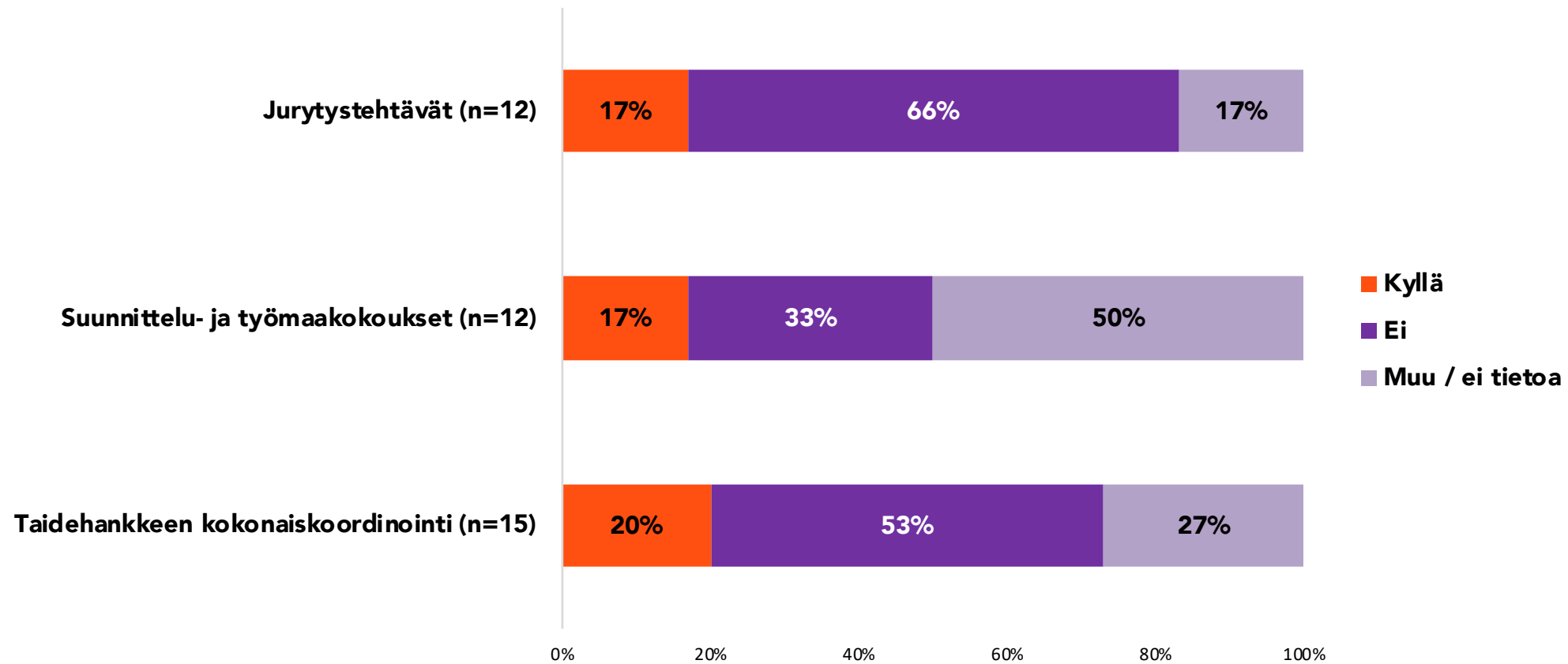
Julkisen taiteen tehtävistä noin neljäsosasta oli kirjallinen sopimus lukuun ottamatta jurytystehtäviä, jossa kirjalliset sopimukset olivat harvinaisia (8 % tapauksista).

Työehtosopimusta noudatettiin niin ikään melko harvoin, noin viidennesosassa tapauksista.

Julkisen taiteen tehtävistä oli kirjallinen sopimus, % (n=12–15).

Julkisen taiteen tehtävissä noudatettiin työehtosopimusta, % (n=12–15).

MUUT ALAN TEHTÄVÄT

Muita kuvataidealan tehtäviä tehtiä teki yhteensä 34 kyselyyn vastannutta taiteilijaa (32 % taiteilijoista).

Työstä noin puolet (47 %) oli korvauksetonta. Palkkaa tai palkkiota maksettiin yhteensä 44 % tapauksista.

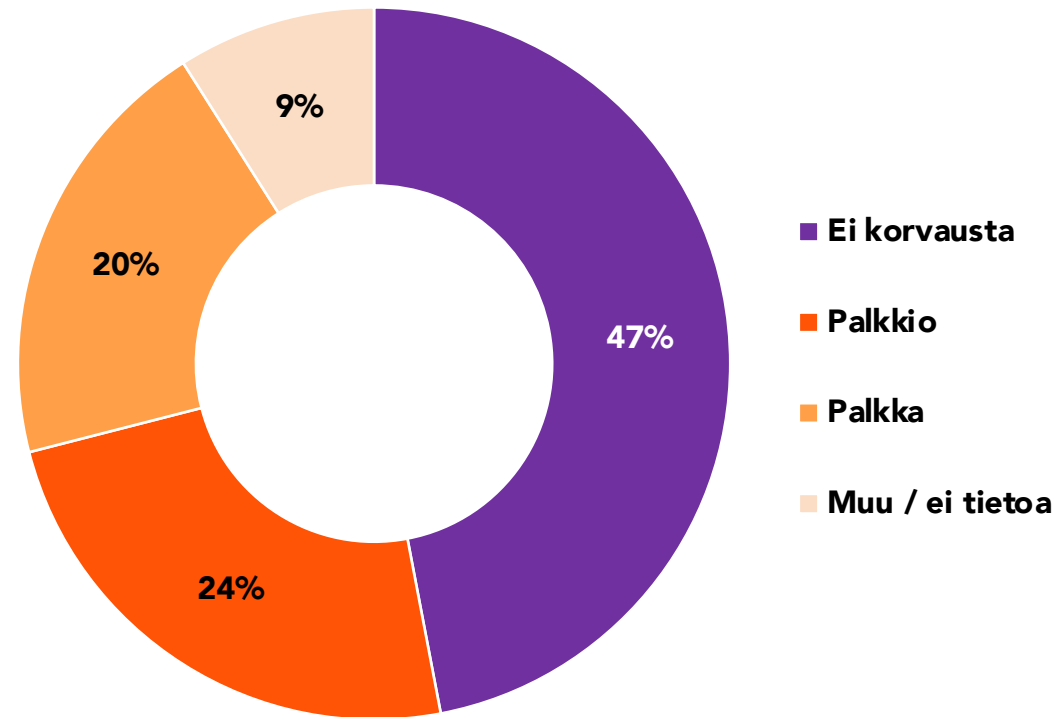
Työehtosopimuksen noudattaminen oli harvinaista myös muissa kuvataidealan tehtävissä (18 % tapauksista).

Kirjallinen sopimus tehtiin 38 % tapauksista.

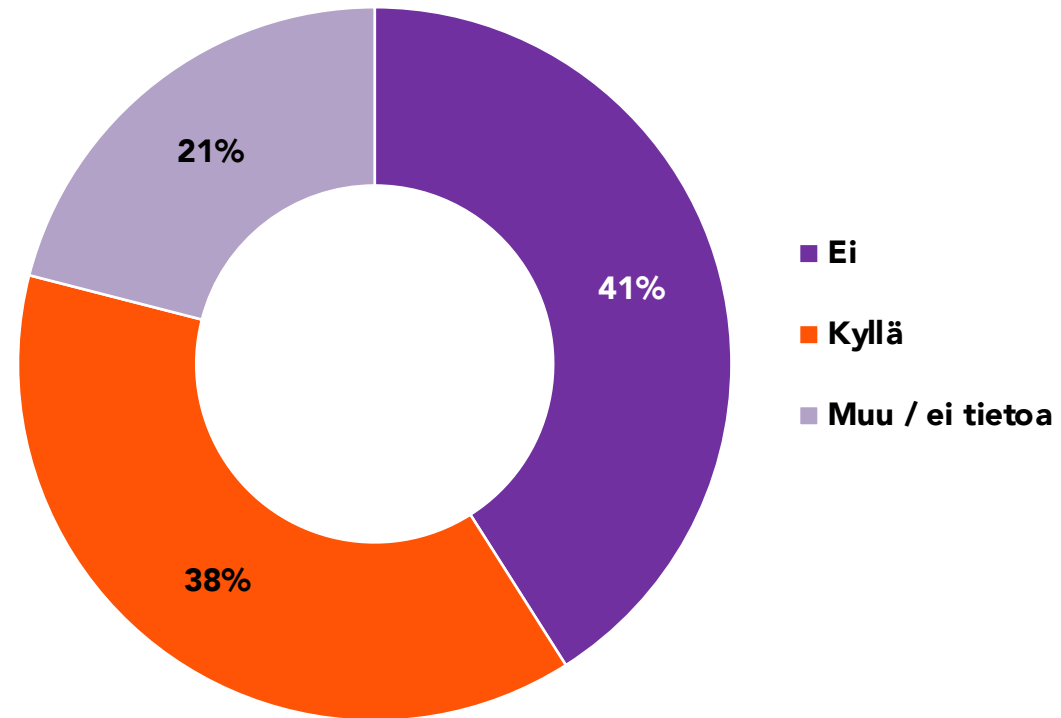
Muut kuvataidealan tehtävät (n=34).

- Dekoratiivinen taidetyö/sisustus
- Hakeminen: apurahat, portfoliot/ehdotukset kilpailuihin
- Hallinnolliset tehtävät
- Taideopetus kansalaisopistossa
- Kollegan näyttelyn dokumentointi
- Yhdistystoiminta
- Lopputyöarviointi (Taidekoulu)
- Luottamustehtävät
- Palkkatukityö taidegalleriassa
- Näyttely- ja residenssikoordinaattori
- Näyttelyjulkaisu
- Näyttelysuunnitelma
- Tuottaminen
- Paikallisen kuvataiteen edistäminen
- Johtajan tehtävät ja näyttelyn valvonta
- Residenssitoiminta (toiminnanjohtaja)
- Sivutyö toisen kuvataiteenalan parissa
- Taidekritiikki
- Taiteilijapalkkio näyttelystä
- Sähköpostikommunikointi näyttelypaikkojen kanssa
- Aktivismi taidealalla
- Taiteilijavetoinen galleriatoiminta
- Taiteilijayhdistyksen hallitusjäsenen talkootyö
- Tapahtuman järjestäminen
- Tekstien tuottaminen
- Teosten levitys
- Taittotyöt
- Yhteisöllisen ympäristötaiteen projektin ohjaus
- **Varsinainen työnkuva eli teosten tekeminen**

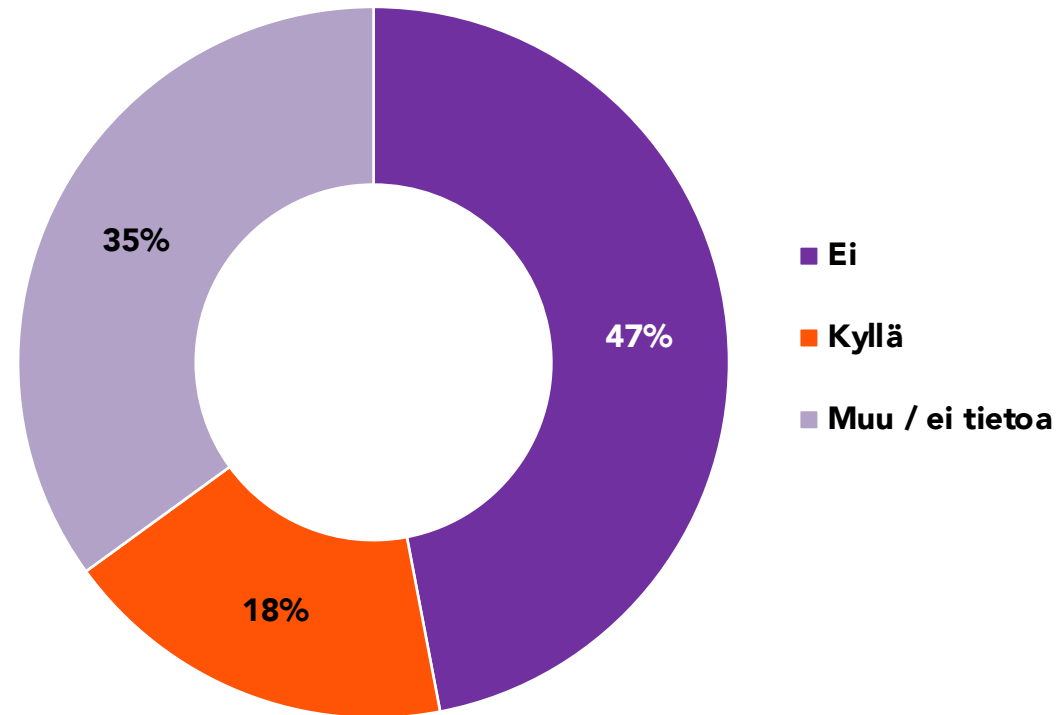
Muiden kuvataidealan tehtävien korvaustavat, % (n=34).

Muista kuvataidealan tehtävistä oli kirjallinen sopimus, % (n=34).

Muissa kuvataidealan tehtävissä noudatettiin työehtosopimusta, % (n=34).

”Kaikki työt ovat niin levällään ja pieniä, että niiden kalkyloiminen vaatisi pitkää työskentelyä. Koska kaikki on hieman epätyypillistä ja ollaan aika ulkopuolella kaiken muun paitsi apurahojen (suhteen), on vaikeaa edes hahmottaa mitä se työ on.”

”Vahvistetut suositusminimirajat palkkioihin voisi olla hyvä määrittää kattojärjestöjen toimesta. Kuvataiteilijan olisi niihin vedoten helpompi perustella palkkiopyyntö esim. kokemuksella, koulutuksella, erityisosaamisella. Nyt esimerkiksi luentopalkkiot ja näyttelypalkkiot ovat varsin kirjavia tyyliin kuinka paljon kehtaa pyytää.”

”Pääsääntöisesti kuvataiteen tuottamiseen käytetty aika sekä resurssit jäävät lähes täysin vaille palkkiota.”

”Jokainen workshop-tyyppinen työ, jonka olen tehnyt on ollut täysin alimitoitettu. Halutaan esimerkiksi, että lapsiryhmän kanssa toteutetaan suuri ja kestävä installaatio julkiseen tilaan ja koko budjetti palkkioineen ja tarvikkeineen on 1000 euroa. Tämä sisältää: pedagogisen suunnittelun, opetustunnit, teoksen ideoinnin, budjetoinnin, materiaalitilaukset ja sen, että taiteilija noutaa materiaalit.”

KIITOS KAIKILLE KYSELYYN VASTANNEILLE!

